

ALMA

2014. gada ziema / 4

MATER

www.lu.lv

**Pavērsiens
sikspārņu
pētniecībā**

**Medijs
studentiem
par studentiem**

**Ebolas vīrusa skartajā
Sjerraleonē**

**LU Open Minded
Universitātes durvis
atver plašai sabiedrībai**

**Jaunais iesaukums
Biznesa inkubatorā**

Pats lielākais un skaistākais mums ir uzdāvināts

«Jo mums ir piedzimis Bērnš, mums ir dots Dēls, valdība guļ uz Viņa kamiešiem. Viņa vārds ir – brīnišķīgais padoma devējs, varenais Dievs, mūžīgais Tēvs un Miera lielskungs.» (Jes 9,5)

Bet eņģelis uz tiem sacīja: «Nebīstieties – jo redzi, es jums pasludinu lielu prieku, kas visiem ļaudīm notiks: Jo jums šodien Pestītājs dzimis, Dāvida pilsētā, kas ir Kristus, Tas Kungs!» (LkEv 2,10s)

«Un Vārds tapa miesa un mājoja mūsu vidū, un mēs skatījām Viņa godību – tādu godību, kā Tēva vienpiedzimušā Dēla, pilnu žēlastības un patiesības.» (JohEv 1,14)

Ziemsvētkos ietverts ļoti plašs saturs – no saulgriežu svinībām līdz tik neparastajam, mulsošajam, bet tomēr vēsturiskajam Jēzus Kristus piedzimšanas notikumam.

Ziemsvētki ir priecīgas dāvināšanas laiks, no sirds izrādot mīlestību. Mūsu dāvanas norāda uz kādu īpaši lielu, skaistu un mīļu dāvanu, ko Dievs mums ikvienam ir dāvinājis. Viņš dāvina mums visdārgāko – savu vienīgo Dēlu, kurš ir nācis pie mums, «zemē ļaunā».

Par šo dāvanu Dievs pretī neprasa neko, pat dzejolīti ne. Viņš vēlas mūsu sirdi, uzticību un mīlestību. Viņš vēlas atjaunot attiecības ar mums. Viņš vēlas, lai mēs dzīvotu labāku, tīrāku un patiesāku dzīvi un lai caur mūsu dzīvi un rīcību mīlestība un patiesība varētu iespīdēt šajā posta, ciešanu un nāves pilnajā pasaulē, nesot līdzcilvēkiem mierinājumu, iepriecinājumu un jaunu cerību. It sevišķi šajos bailu, neziņas un baigo apdraudējumu apstākļos ir tik svarīgi piedzīvot, ka pat mūsu strupceļos Dievs ir cilvēces drošība un miers, ka Viņš pats ir mīlestība, kuras siltums salauž jebkādu tumsības un ļaunuma varu.

Tāpēc novēlu ikvienam rūpīgi apdomāt, sajust un ar prieku un pateicību piedzīvot to lielāko un skaistāko, kas mums vienkārši ir uzdāvināts!

Sirsnīgi sveicu Ziemsvētkos visu mūsu Latvijas Universitātes saimi!

Dieva svētību – mieru, prieku, spēku un aizsardzību – arī jaunajā, 2015. gadā!

Asoc. prof. Ralfs Kokins,
LU Teoloģijas fakultātes dekāns, *Gada dekāns 2014*

Anete Bertholde	
<i>LU Open Minded – augstākā izglītība klikšķa attālumā</i>	3
Katrīna Žukova	
<i>Piecas nedēļas Ebolas vīrusa skartajā Sjerraleonē</i>	7
Annija Petrova	
<i>Pētījums par sikspārņu migrāciju – iespēja atklāt nezināmo</i>	10
Aija Upleja, Anete Enikova, LU Studentu padome	
<i>Studentu padome pasniedz Gada balvas</i>	14
<i>Radio NABA kalendārs</i>	16
Gundega Preisa	
<i>Topošo uzņēmēju jaunais iesaukums Biznesa inkubatorā</i>	18
Andra Briekmane	
<i>Izveidota jauna interneta vietne studentiem par studentiem</i>	21
Ilona Vilcāne	
<i>Ernsta Glikā Bībeles tulkojumā iedziļinoties</i>	22
Gundega Preisa	
<i>Profesori un viņu četrkājainie draugi</i>	24
Anete Bertholde	
<i>Toms Rēķis – cilvēks orķestris</i>	27
<i>Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē no 2014. gada augusta līdz novembrim</i>	30

Latvijas Universitātes izdevums. Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185. Reģistrācijas apliecība Nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2014

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz izdevumu obligāta

Izdevumu sagatavojis: LU Preses centrs, LU Akadēmiskais apgāds

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 67034329, e-pasts: info@lu.lv

www.lu.lv/almamater

Atbildīgās par izdevumu: Gundega Preisa, Ilona Vilcāne

Rakstu autori: Anete Bertholde, Andra Briekmane, Anete Enikova, Annija Petrova, Gundega Preisa, Aija Upleja, Ilona Vilcāne, Katrīna Žukova

Tulkojums angļu valodā: LU Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālās maģistra studiju programmas «Rakstiskā tulkošana» studente Beāte Paula

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Korektore: Gita Bērziņa

Vāka foto: Zinātnieku nakts 2014 «Kristāli»

LU Open Minded – augstākā izglītība klikšķa attālumā

Anete BERTHOLDE

Par ikdienu jau kļuvusi rēķinu apmaksa, kā arī iepirkšanās internetā, Igaunijā pat notikušas e-vēlēšanas. Tāpat mainās arī izglītības sistēma – jau otro semestri projekts *LU Open Minded* tiešsaistē bez maksas piedāvā apgūt bakalaura līmeņa lekciju kursus latviešu valodā.

Pastāvēs, kas mainīsies

Izglītības iniciatīva *LU Open Minded* pirmos lekciju kursus tiešsaistē sāka piedāvāt šī gada janvārī, bet projekta idejas autors Reinis Tukišs ar domubiedriem tematiskus lekciju kursus darba telpā «Birojnīca» un *Satori* grāmatnīcā rīkojis jau no 2009. gada. «Organizējot tematiskos lekciju ciklus, intensīvi jutām, ka pietiekami daudziem cilvēkiem Rīgā ir pieaugoša vēlme sanākt kopā, studēt kaut ko savām interesēm un izaugsmei, kā arī dalīties domās ar citiem,» stāsta R. Tukišs.

Tajā pašā laikā arī Latvijas Universitātes rektoram Mārcim Auziņam radusies interese par lekciju kursiem tiešsaistē. Intervijā interneta žurnālam *Satori* viņš atzīst, ka, pirmo reizi klausoties šādus elektroniskus kursus, bijusi sajūta, ka «esmu ne tikai pasīvs klausītājs, bet ka aktīvi mācos un tas rezultāts, ko iegūstu, ir jaunā līmenī».

Un nu jau otro semestri, sekojot pasaules vadošo universitāšu piemēram, projektā *LU Open Minded* Latvijas Universitāte sadarbībā ar «Birojnīcu» un *Nordea* banku ikvienu interešentu, neņemot vērā viņa vecumu un priekšzināšanas, aicina internetā apgūt bezmaksas bakalaura līmeņa lekciju kursus, kas līdz šim bijuši pieejami pamatā Universitātes studentiem.

No raudzīšanās zvaigznēs līdz mikroekonomikai

Līdz šim klausītājiem prezentēti vienpadsmit lekciju kursi (katrā kursā divpadsmit lekcijas), kas aptver visdažādākās jomas – dabaszinātnes, sociālās, humanitārās zinātnes, ekonomiku, psiholoģiju, medicīnu un citas. Tāpat izveidots

Projekta idejas autors
Reinis Tukišs

Jānis Buks, *Nordea* bankas
vadītājs Latvijā.
Foto: Andrejs Zavadskis

LU *Open Minded* līdz šim piedāvātie studiju kursi:

- Gundars Bērziņš «Ievads organizāciju stratēģijā» (lekciju piedāvā *Nordea* banka);
- Kaspars Eihmanis «Budisms Rietumu lielpilsētu iemītniekiem»;
- Ivars Ījabs «Nacionālisms»;
- Vjačeslavs Kaščejevs «Fizikas paradigmu spēks un bezspēcība»;
- Jānis Priede, Sandra Jēkabsons «Praktiskā mikroekonomika, praktiskā makroekonomika»;
- Artis Svece «Dzīvnieku un vides ētika»;
- Ilgonis Vilks «Visuma noslēpumus šķetinot».

Lekciju cikli:

- «Cilvēka veselība, vide, veselīgs dzīvesveids» (*Open Minded Practical*);
- «Video stāsti: biznesa uzsākšanas iedvesmai un uzņēmējdarbības procesu izzināšanai» (*Open Minded Practical*);
- Jauno pasniedzēju populārzinātniskās videolekcijas;
- «Pārvērtējot vadonismu Latvijā: Kārlis Ulmanis vēsturē, kultūrā un atmiņā».

apakšprojekts *Open Minded Practical*, ar kura palīdzību projekta komanda piesardzīgi meklē veidus, kā *LU Open Minded* komercializēt. «Mūsu nodoms ir akadēmiskos kursus vienmēr saglabāt bezmaksas. *Open Minded Practical* savukārt piedāvā praktiski noderīgas zināšanas, piemēram, uzņēmējdarbībā, personālvadībā vai publiskajā runā, ko uzņēmumi un privātpersonas būtu gatavi iegādāties sevis pilnveidošanai,» stāsta R. Tukišs.

Jaunums ir arī Gundara Bērziņa vadītais kurss «Ievads organizāciju stratēģijā», ko piedāvā *Nordea* banka. Jānis Buks, *Nordea* bankas vadītājs Latvijā, norāda: «Izglītība ir kvalitātes zīme, kas sniedz garantu profesionalitātei, kā arī apliecina personiskās iezīmes – mērķtiecību, zinātkāri un vēlmi pēc izaugsmes, ko novērtē jebkurā sabiedrībā. Ņemot šo vērā, arī viena no *Nordea* bankas atbalsta prioritātēm ir izglītība. Tomēr, nenoliedzami, priekšrocība, ko sabiedrība īpaši novērtē, ir iespēja saņemt informāciju un jaunas zināšanas sev ērtā vietā un laikā. Tādēļ esmu gandarīts, ka *Nordea* atbalsta *LU Open Minded* mācību programmu, kas sniedz iespēju piedalīties kvalitatīvās un saistošās mācībās gan attālināti, gan klātesot.» Sadarbību ar *LU Open Minded* viņš vērtē kā veiksmīgu, jo gan *Nordea* bankas klienti, kas piedalījušies šajās mācībās klātienē, gan darbinieki snieguši pozitīvu un atzinīgu vērtējumu.

Maksas un bezmaksas saturs

Līdz šim visi *LU Open Minded* akadēmiskie lekciju kursi tiešsaistē bijuši bez maksas un lektoru videolekcijas vēl aizvien pieejamas gan projekta mājaslapā, gan interneta portālā *Delfi* un videoapmaiņas vietnē *Youtube*. Lekcijas bez maksas skatāmas arī *Lattelecom* interaktīvās televīzijas videonomas sadaļā «Lekcijas». Izņēmums nav arī *Open Minded Practical* lekcijas, kas projekta pirmajā semestrī bija apgūstamas tikai klātienē semināros, bet šajā semestrī skatāmas arī tiešsaistē.

Par studiju kursiem jāmaksā bijis vien tiem, kas lekciju kursus vēlējušies apmeklēt klātienē, kur iespējams izbaudīt papildu privilēģijas, piemēram, piedalīties īpaši organizētos semināros un diskusijās ar lektoriem. Maksa par klātienē lekcijām bijusi dažāda – no 30 līdz 85 eiro.

Pasaules prakse

Sistēma, kad tiek piedāvāts gan maksas, gan bezmaksas saturs, ir arī lielākajās tiešsaistes izglītības platformās *Coursera* un *edX*, kas tiešsaistē piedāvā apgūt pasaulē prestižāko universitāšu lekciju kursus. Bet platformā *Udacity*, kas piedāvā specializētus kursus IT nozares pārstāvjiem, saturs ir tikai maksas. Par vienu lekciju kursu jāmaksā aptuveni 200 dolāri mēnesī. Tāpat kursa gaitā jāizstrādā individuāls projekts, kas studentam, pabeidzot kursu, dod priekšrocības darba tirgū, jo projektu iespējams prezentēt darba intervijā. Tāpat *Udacity* lekciju kursu beidzējiem piedāvā iegūt *nanogrādu* (*nanodegree*), kas informācijas tehnoloģiju nozarē tiek atzinīgi vērtēts. Atsevišķi *Udacity* studiju kursi radīti, sadarbojoties ar *Google*, *Cloudera*, *Autodesk* un citām vadošajām pasaules IT kompānijām.

Misija visām tiešsaistes izglītības platformām gan ir viena – augstāko izglītību padarīt pēc iespējas pieejamāku. Interesanti, ka visas trīs lielākās tiešsaistes izglītības platformas izveidojās aptuveni vienā laikā. *edX* 2012. gadā dibināja Masačūsetsas Tehnoloģiju institūts un Hārvarda Universitāte, bet platformas *Coursera* un *Udacity* izauga no Stenfordas

Gundars Bērziņš. Ievads organizāciju stratēģijā. 1. lekcija. Stratēģijas vēsture, biznesa modelis

Stratēģiju
veidojošās
jomas

Gundara Bērziņa kursa «Ievads organizāciju stratēģijā»
1. lekcija

Universitātes realizētās idejas par bezmaksas tiešsaistes lekcijām datorzinātnē. Stenforda Universitāte Kalifornijas štatā, ASV, arī uzskatāma par vienu no tiešsaistes izglītības nozares pionierēm. Bet paši pirmie mēģinājumi radīt mācīšanās platformu internetā notika jau piecdesmito gadu beigās, kad tika radīts interneta priekštecis *arpans* (*ARPANET*).

Statistikas pārskats

Līdz šim brīdim lielāko popularitāti iekarojusi *Coursera*. Šī gada oktobrī platformā reģistrēti desmit miljoni lietotāju, kas pierakstījušies gandrīz 840 lekcijuursos. Tāpat *edX* un *Udacity* lietotāju skaits pārsniedz miljonu.

Arī *LU Open Minded* par klausītāju trūkumu nevar sūdzēties. Uz visiem lekciju kursiem tiešsaistē kopā līdz šim reģistrējušies aptuveni 5000 cilvēku, bet kursus pabeiguši un apliecinājumus par to saņēmuši aptuveni 350 klātienē un tiešsaistes klausītāju. Vispopulārākais bijis Ilgoņa Vilka kurss «Vīsuma noslēpumus meklējot» – to pabeiguši 93 studenti. Bet reālais klausītāju skaits, domājams, ir lielāks, jo lekcijas projekta *Youtube* kanālā skatītas vairāk nekā 68 000 reižu. Uzmanību piešaista fakts, ka, pēc statistikas datiem, 3/4 no visiem lietotājiem ir sievietes.

Jautāts, kāpēc daudzi uzsāk tiešsaistes studijas, bet tās nepabeidz, R. Tukišs atbild: «Manuprāt, iemesls ir tas, ka bez ārējas motivācijas cilvēkiem bieži vien ir problēmas saglabāt pašdisciplīnu. Tas ir normāli. Starptautiskajosursos studēt gribētāju un beidzēju skaits parasti ir zem 20:1. Mums savukārt tas ir tuvu 10%, kas, pēc manām domām, ir labs rādītājs. Jāņem vērā, ka lekciju skatītāju skaits ir daudzārkārt lielāks – cilvēki bieži vien izvēlas klausīties tikai atsevišķas lekcijas, izlaižot kursa literatūru. Manuprāt, arī tas ir veids, kā sevi pilnveidot un labi pavadīt laiku!»

Turpinājums sekos

Runājot par nākotnes plāniem, R. Tukišs stāsta, ka viens virziens, uz kuru *LU Open Minded* gribētu tiekties, ir lekciju kursi angļu valodā, kas varētu parādīt *LU* mācībspēku kvalitāti un jaudu starptautiskā līmenī, bet otrs virziens ir sabiedrības grupas, kurās ir pieprasījums pēc kvalifikācijas celšanas. Kā vienu no šādām sabiedrības grupām var minēt pedagogus, kuriem nepieciešama nepārtraukta kvalifikācijas celšana. Tāpat tiekot veidota pilnvērtīga platforma, kas paredzēta tiešsaistes studijām.

Bet, domājot par izglītības nākotni, viņš uzsver, ka pārmaiņas ir neizbēgamas: «Manuprāt, pasniegšanas forma, kurā lektors fiziski stāv auditorijas priekšā un lasa lekciju, ir pārejoša, un es no tās neredzu ieguvumus. Lekcijām vajadzētu pilnībā pārcelties uz digitālu lauku, un studijām vairāk fokusēties uz domu apmaiņu semināros un kopīgu darbu, kur klātienē faktoram ir liela nozīme!»

Kursu apmeklētāju komentāri

Elīna Ogsta,
mārketinga komunikāciju
projektu vadītāja *D8 Corporation*

Foto no personīgā arhīva

LU Open Minded klausījusies I. Vilka kursu astronomijā, V. Kaščejeva kursu fizikā, kā arī *Open Minded Practical* stāstus par uzņēmējdarbību. Tagad klausās G. Bērziņa kursu organizāciju stratēģijā.

«Cilvēkam jāuzzina jaunas lietas un jāmacās nepārtraukti! Astronomija amatieru līmenī mani ļoti interesējusi jau kopš bērnības, tāpēc pieteicos Ilgoņa Vilka kursam, bet fizikas kursu apguvu, jo Vjačeslavs Kaščejevs, manuprāt, šobrīd ir redzamākā un harismātiskākā personība Latvijas zinātnē. Viņa lekcijas klausīties bija liels prieks pat man – absolūti neeksaktam cilvēkam.»

Iveta Kažoka,
PROVIDUS pētniece

Foto no personīgā arhīva

LU Open Minded klausījusies K. Eihmaņa kursu budismā un I. Ījaba kursu nacionālismā, kā arī lekciju ciklu par Kārli Ulmani. Izmantojot interneta izglītības platformas *Coursera* un *edX*, tiešsaistē apguvis vairāk nekā 30 studiju kursu tēmu no garīgo slimību sociālā konteksta līdz mūsdienu Amerikas dzejai un datorzinātnes pamatiem. Kursus tiešsaistē apgūst arī tagad.

«Tiešsaistes kursi ir devuši ārkārtīgi daudz. Spēcīgākie kursi man ir atvēruši jaunus intelektuālus apvāršņus – piemēram, kurss par Dantes «Dievišķo komēdiju» vai desmit kursu sērija par Ķīnas vēsturi un filozofiju. Daži kursi bijuši noderīgi arī darbā, piemēram, kurss par cilvēku iracionālu uzvedību, anketu veidošanu un e-vēlēšanām. Savukārt citosursos esmu iepazinusi agrāk neredzētas, bet ļoti jaudīgas mācību metodes.

Ļoti novērtēju arī to, ka labākajosursos bez maksas bija pieejami paši jaunākie tēmai veltītie zinātniskie raksti, dažkārt – pat veselas filmas un īpaši šiem kursiem veidotas intervijas ar cilvēkiem, kas šobrīd nozarē ir lielākās autoritātes.

Protams, ne visi kursi ir tik augstā līmenī – daži kursi, kurus apguvu pirms diviem gadiem, no šodienas perspektīvas raugoties, bija lieki iztērēts laiks.

Salīdzinot *LU Open Minded* ar starptautiskām platformām, lekciju kvalitāte caurmērā ir augsta, tā videolekciju ziņā neatpaliek no laba līmeņa piedāvāta kursa satura *Coursera* platformā un dažkārt pat to pārspēj.

Bet vienlaikus *LU Open Minded* interneta vidē nepiedāvā tās tehnoloģiskās iespējas, kas ļauj padarīt labas lekcijas par transformējošu, fantastisku pieredzi, kurai vērts tērēt neierobežoti daudz laika. Tā, manuprāt, ir problēma.»

Ingvalda Zālīte,
žurnāliste

Foto no personīgā arhīva

LU Open Minded klausījusies V. Kaščejeva kursu fizikā, lekciju ciklu par vadonismu un video stāstus biznesa uzsākšanai. Cer, ka atradīs laiku arī G. Bērziņa kursam organizāciju stratēģijā un J. Priedes un S. Jēkabsones kursam ekonomikā.

«No tiešsaistes kursiem ir vairāki ieguvumi. Galvenais – prāta kustināšana, kas ir svarīgi cilvēkiem, kuri sen vairs nemācās augstskolā. Otrkārt, tā ir iespēja iegūt kvalitatīvu informāciju. Tas ir ļoti svarīgi, ņemot vērā to informācijas pārbagātību, kas gāžas mums pāri. Un, treškārt, banāli, bet arī faktam, ka kursi ir bezmaksas, ir liela nozīme. Proti, iespēja iegūt zināšanas nav atkarīga no maciņa biezuma, vienīgi no paša vēlmes un gribasspēka.

Kursus citās platformās neesmu apguvusi, vien skatījusies un domājusi, kā būtu, ja būtu. Turklāt parasti nokavēju pieņemšanās termiņus un neesmu pārliecināta, ka pietiks laika. Jo arī rūpīga šāda tiešsaistes kursa apguve prasa laiku, spēku un koncentrēšanos. It īpaši tā bija ar fiziku. Iespējams, sociālo zinātņu lekcijas var klausīties autobusā (izņemot ekonomiku, protams), bet eksaktajās lekcijās ir jāiedziļinās.»

Tvīti par LU Open Minded

Linda Bērziņa @Beerzinja · Oct 30
Paldies @LUOpenMinded un @dr_priede – gatavojos ekonomikas eksāmenam un beidzot sapratu, kā skaidrot elastību!

Signe Lonerte @signelonerte · Sep 19
Ja dikti gribas mācīties un pašam izvēlēties, kad un kur @LUOpenMinded ir labākais risinājums. #openminded.lv

Anita Vēciņa @AnitaVecina · Apr 14
@SlavaVK Paldies par aizraujošo lekciju! Dēls (12. kl.) jau otro dienu runā tikai par kvantu fiziku :)

Ingvalda @Ingvalda · Apr 10
reizēm sapņi piepildās... :) biju iedomājusies, ka uz vecumu derētu fiziku atkal mazliet pastudēt. Pieteicos @SlavaVK kursam @LUOpenMinded

Ieva Grudzinska @Ieva_Ga · Jan 27
Ikreiz saņemot @LUOpenMinded epastu ar nākamo lekciju, sirdī uzjundī prieks kā par negaidītu dāvanu.

Kristaps Auzans @KristapsAuzans · Jan 18
Lieliski studēt LU – Open Minded kursu skatoties lekcijas mājās. sēdi gultā, dzer sulu, ja vajag, apturi pasniedzēju. Pietrūka tā augstskolā

Aija Upleja @aijaupleja · Dec 12
@apkalnsLV @mauzins Es būtu gatava kaut maksāt par @ijabs lekcijām. Viens no labākajiem pasniedzējiem LV! Paldies par šo iespēju!

Pasniedzēju komentāri

Ilgonis Vilks, LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja direktors. LU Open Minded lasījis lekciju kursu «Visuma noslēpumus šķetinot». Pats tiešsaistē klausījies V. Kaščejeva lekciju kursu fizikā.

«Tiešsaistes kursu priekšrocība ir tā, ka jebkurā brīdī videolekciju var apturēt, atgriezties pie svarīgas vai neskaidras vietas, kas dod iespēju apgūt kursu sev vēlamā laikā un tempā. Trūkums – klausoties lekciju klātienē, tomēr labāk iespējams uztvert nianšes, pēc lekcijas var uzdot jautājumus. Ne visiem arī ir pietiekams gribasspēks pabeigt tiešsaistes kursu.

Domāju, ka nākotnē arvien lielāku daļu laika aizņems attālināta darbošanās (mācības, darbs, sociālie kontakti). Fiziskajam ķermenim ne vienmēr jābūt klāt. Sava loma te būs arī tālmācībai. Taču nebūs tā, ka tālmācība izskaudīs citas mācīšanās formas.»

Artis Svece – LU Vēstures un filozofijas fakultātes Praktiskās filozofijas katedras lektors. LU Open Minded pašreiz lasa lekciju kursu «Dzīvnieku un vides ētika». Pats studiju kursus tiešsaistē nav apguvis, bet, lai papildinātu zināšanas, regulāri klausās aplādi (podcast), kā arī lekcijas Youtube.

«Tiešsaistes kursi nepārprotami atbilst mūsu mobilajam laikmetam, un to priekšrocība ir pieejamība laikā, telpā un dažādos informācijas nesējos. Galvenais trūkums ir ļoti ziņāms – kontakta trūkums, sarunas neiespējamība pašas nodarbinātības laikā. Kaut kādā ziņā apzīmējums *tiešsaistes kursi* ir maldinošs, jo tiešsaistes jau nav, tā ir pastarpināta. Arī, ierakstot lekcijas, es jutos ierobežots, jo formāts nepieļauj sarunu ar auditoriju, kas man šķiet nepieciešama nodarbinātības sastāvdaļa.

Nākotnes izglītība, visticamāk, būs daudzveidīga. Tajā tiks izmantotas dažādas mācību formas un tehnoloģiskie līdzekļi, kuriem katram būs sava niša. Nedomāju, ka neklātienē kursi izkonkurēs komunikāciju klātienē, bet skaidrs, ka globālā konkurence izglītībā tikai palielināsies, un visiem būs jādomā, kuras ir tās izglītības formas, kas ir dzīvotspējīgas informācijas laikmetā.»

LU Open Minded – higher education online

Today it is a common practice to settle one's accounts and purchase goods on the internet. In Estonia even elections were organised online. The education system is witnessing similar changes – it is the second semester for the UL project Open Minded to offer free bachelor's level courses in Latvian. Eleven lecture courses have been offered to listeners, covering such fields as natural sciences, social and humanitarian sciences, economy, psychology, medicine, and others. There is also a sub-project Open Minded Practical available for students. UL Open Minded has plenty of listeners – a total of around 5000 people have registered for the lecture courses, and 350 full-time and online listeners have completed the course and received a certificate thereof. «Searching for the Mysteries of the Universe» by Ilgonis Vilks was rated as arousing the greatest interest among listeners.

Piecas nedēļas

Ebolas vīrusa skartajā Sjerraleonē

Katrīna ŽUKOVA

Tiekamies ar Antonu Mozaļevski teju trīs nedēļas pēc atgriešanās no misijas Sjerraleonē. Viņš piecus gadus strādājis par ģimenes ārstu, maģistrantūras programmā sācis studēt socioloģiju Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē, tad devies uz Spāniju, Madridi, kur divus gadus apguvis epidemiologa profesiju. Neatgriezies Latvijā, viņš devās uz valsti Āfrikas rietumos, lai kļūtu par brīvprātīgo kā sabiedrības veselības speciālists vienā no Ebolas vīrusa visvairāk skartajām valstīm – Sjerraleonē. A. Mozaļevskis atzīst, ka socioloģijas studijās gūtās zināšanas viņam palīdzējušas misijas darbā, un stāsta par ieceri iesāktu turpināt.

Ceturtajā lielākajā Sjerraleones pilsētā Makeni.
Foto no personīgā arhīva

Ebolas vīrus slimība ir reti sastopama īpaši bīstama infekcijas slimība, kurai raksturīga ļoti smaga klīniskā norise un augsta letalitāte. 2014. gadā Rietumāfrikā reģistrēts lielākais līdz šim novērotais uzliesmojums, kas joprojām epidēmiski izplatās Gvinejā, Libērijā un Sjerraleonē, liecina Slimību profilakses un kontroles centra sniegtā informācija.

Atšķirībā no gripas, Ebolas vīruss neizplatās pa gaisu. Ar to var saslimt, nonākot tiešā kontaktā ar cilvēku un dzīvu vai mirušu savvaļas dzīvnieku asinīm vai citiem ķermeņa šķidrumiem (piemēram, siekalām, urīnu).

Madridē jūs mācījāties epidemioloģiju?

Jā, tā ir Eiropas programma, ko koordinē Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs, kas atrodas Stokholmā, bet šīs programmas ietvaros sabiedrības veselības speciālisti divus gadus strādāja kādā citā valstī, pie reizes iegūstot arī teorētiskās zināšanas. Pēc šīs programmas viņi kļūst par epidemiologiem, un, lai šī izglītība būtu līdzīga dažādās Eiropas valstīs, notiek apmaiņa. Kad epidemiologs atgriežas savā

valstī, viņam ir kontakti visā Eiropā un ir līdzīgas zināšanas un metodes, lai izveidotu tīklu. Epidemioloģijā tas ir svarīgi, ja notiek epidēmijas.

Kopš maija jau bija aktuāls aicinājums doties misijā, jo ir ļoti nepieciešami speciālisti. Nodomāju, ka, tā kā tikko esmu ieguvis zināšanas un man ir bijusi pieredze arī citās misijās, jābrauc, pirms atgriežos Latvijā. Novērtēju to kā labu iespēju izmantot šīs zināšanas praksē, kā arī iemācīties vairāk un iegūt nopietnāku pieredzi.

Baiļu vai aizspriedumu nebija?

Bailes rodas no nezināšanas, aizspriedumi tāpat. Protams, man bija daudz kas jāuzzina. Zināju, uz kuriem braucu, mums bija speciālas apmācības. Arī vairāki mani kolēģi tur bija bijuši. Taču teikt, ka pilnīgi nekāda riska nav, arī nav pareizi. Izvērtējot iespējamus riskus un ieguvumus, protams, lēmums bija par labu šai misijai.

Ja pietrūkst speciālistu, tas nozīmē, ka jūsu kolēģi nemaz negrib tur braukt?

Viena problēma ir tā, ka sabiedrība ir reaģējusi pārāk vēlu. Tas viss sākās teju pirms gada, ap decembri. Martā un aprīlī tie, kas bija tur – organizācija «Ārsti bez robežām» –, teica, ka šīs epidēmijas mērogs potenciāli var būt ļoti liels. Viņi redzēja, ka šī slimība izplatās ļoti ātri. Viņi centās pievērst starptautiskās sabiedrības uzmanību pavasara beigās. Lielākā organizācija, kas ir atbildīga par reaģēšanu, ir Pasaules Veselības organizācija, tā pārāk ilgi vilcinājās un tikai augustā izsludināja sabiedrības veselības ārkārtas situāciju, tas bija stipri par vēlu. Tāds mērogs, kādā vīruss izplatās, līdz šim nav redzēts.

Jūs Latvijā esat aptuveni divas nedēļas. Vai jūs jau esat šajā laika posmā sastapies ar aizspriedumiem no mūsu sabiedrības puses?

Jā, drīzāk ne ar aizspriedumiem, bet ar nezināšanu. Kaut arī ziņās viss bija, tomēr informācija masu medijos ir ļoti dažāda. Ir gan konkrēti fakti, gan reakcijas, gan interpretācijas. Piemēram, daudzi ir pārliecināti, ka tā ir kaut kāda provokācija, bioloģisks ierocis vai ASV diversija. Pārsvārā tie ir mani krieviski runājošie paziņas. Viņi vairāk lasa Krievijas medijus, tur tā dezinformācija arī citos jautājumos ir daudz lielāka, nekā izskatās. Savu paziņu loku es izglītoju jau pirms

tam. Daži mani draugi gan izturas ļoti piesardzīgi. Piemēram, negrib tikties šo trīs nedēļu laikā (vīrusa inkubācijas periods ir līdz trim nedēļām).

Jūs to neuztverat aizvainojoši?

Nē, iztuos ar diezgan lielu izpratni pret šīm bailēm. Cilvēkam ir dabiski baidīties no nezināmā. Tā ir aizsargreakcija. Uzskatu, ka ir svarīgi dot cilvēkiem būtisku informāciju, tāpēc ir jārunā un jāraksta par to, un ir labi, ka varu stāstīt par personīgo pieredzi. Ir visādi pētījumi, kas pierāda, ka ziņas, kas nāk no tālām valstīm, interesē mazāk. Ja kaut kur tālu mirst tūkstošiem cilvēku, tas cilvēkos neizraisa emocijas. Taču, ja kaut kas notiek blakus, piemēram, nomirst viens cilvēks, tas izraisa milzīgu histēriju. Piemēram, kad medmāsa Madridē saslima ar Ebolas vīrusu, tad visi mediji par to ziņoja vairākas nedēļas. Cilvēku reakcija bija neiedomājama, daudzi pat kādu laiku neizmantoja sabiedrisko transportu.

Kādas ir spilgtākās lietas, ko jūs atceraties? Iespējams, piedzīvojāt šoku?

Milzīgus šokus neatceros, jo esmu bijis arī citās misijās. Šogad pavasarī biju Filipīnās, esmu ceļojis arī Indijā. Sjerraleonē bija pārsteidzoši redzēt, cik lielā mērā šī epidēmija ietekmē visu valsti, jo pašlaik tur nestrādā ne skolas, ne universitātes. Visa ikdienas dzīve ir izmainījusies, pastāv kustības ierobežojumi starp reģioniem. Tas turpinās jau vairākus mēnešus, un cilvēki to uztver jau kā rutīnu, vairs nav tik ļoti nobijušies. Pirmos mēnešus, kad viss sākās, bija bailes un izmisums. Tagad cilvēki mēģina tādās apstākļos dzīvot arī savu ierasto dzīvi.

Ko tieši jūs darijāt misijas laikā?

Veicu sabiedrības veselības speciālista funkcijas, jo šajā epidēmijā sabiedrības veselība un sabiedrības veselības aizsardzība ir svarīgāka nekā slimo ārstēšana. Ārstēšana jau nav nekas sarežģīts, lai gan vēl joprojām nav medikamentu, ar kuriem šo slimību varētu izārstēt, bet savlaicīga uzturošā terapija var paaugstināt izdzīvošanas izredzes. Daudz svarīgāk ir apturēt slimības izplatīšanos. Tāpēc šeit epidemiologu un sabiedrības veselības speciālistu darbs ir daudz svarīgāks. Mans darbs bija palīdzēt vietējiem speciālistiem, izmeklējot šo uzliesmojumu, tas nozīmē – meklēt kontaktus, kā apturēt transmisijas ķēdi, izglītēt cilvēkus, izglītēt veselības darbiniekus, uzlabot infekciju kontroles pasākumus. Vadīju arī nodarbības gan veselības darbiniekiem, gan citiem cilvēkiem.

Sjerraleonē ir īpaši bēru rituāli – cilvēki vēlas pieskarties mirušajam, vēlas viņam pagulēt blakus, lai iegūtu viņa labās īpašības. Vai, par spīti epidēmijai, tas vēl joprojām turpinās?

Pēc vairākiem mēnešiem, kad ir bijis gan informatīvs, gan izglītojošs darbs, principā visi zina, ka tā nedrīkst, bet viena no šīs slimības un epidēmijas problēmām ir tāda, ka tā skar cilvēku dzīves un sadzīves jomas, kuras ir būtiskas jebkurā sabiedrībā. Šis vīruss izplatās, cieši kontaktējoties ar slimiem cilvēkiem un arī ar līķiem, jo cilvēks nomirst tajā brīdī, kad viņš ir visvairāk infekciozs. Jebkurā sabiedrībā ir svarīgas rūpes par aizgājējiem, un tradicionālās bēres ir ļoti svarīga kultūras sastāvdaļa. To ir grūti mainīt. Cilvēkiem ir grūti pieņemt, jo šajā situācijā, ja kāds nomirst, viņiem ir jāziņo varas iestādēm, un tad speciālas brigādes mirušos savāc un aizved nezināmā virzienā. Ir atsevišķi gadījumi, kad izvēlas neziņot. Joprojām ir izolēti vairāki lauku reģioni, tur joprojām tas var notikt, arī izglītības līmenis tur ir ārkārtīgi zems, aptuveni 70% ir analfabēti. Ar atsevišķiem gadījumiem pietiek, lai uzturētu slimības izplatīšanos.

Vai, atbraucot uz Latviju, neesat sācis sev meklēt vīrusa simptomus?

Nu jau vairs nē, jo laiks, kad bija sevi jānovēro, ir teju garām, bet, atrodoties tur, psiholoģiskā spriedze bija. Visiem darbiniekiem, kas atrodas tur, visu laiku bija jāseko līdzi savai veselībai. Ja parādās jebkurš simptoms, kas atgādina Ebolas vīrusu, ir jāziņo un sevi jāizolē, līdz tiek izslēgta Ebolas diagnoze. Sjerraleonē ir izplatīta malārija, kam sākotnēji ir tādi paši simptomi. Tur ir arī citas infekcijas, saslimt ir ļoti vienkārši, tāpēc bija ļoti uzmanīgi jāizturas pret savu veselību, lai nenotiktu viltus trauksme. Spriedze tomēr bija visu laiku. Nogurums arī atgādina saaukstēšanās simptomus, tāpat, sakarot saulē, var likties, ka ceļas temperatūra. Pēc atgriešanās Latvijā maksimālās trīs nedēļas, kad sevi jānovēro, katru simptomu varēja uztvert ar trauksmi. Man par laimi, ne tur nav bijis slikti, ne Latvijā.

Jūs misijā bijāt piecas nedēļas. Vai šis laika posms nebija par īsu?

Starptautiskie eksperti vai speciālisti brauc uz īsu laiku – četrām, piecām vai sešām nedēļām, jo viņi strādā pamatdarbā un ņem atvaļinājumu braucienam. Viņi ir brīvprātīgi nevis tāpēc, ka viņiem nav ko darīt, bet tāpēc, ka viņi ziņā, ka tas ir

Kopā ar ASV epidemioloģi Brigitu Glisoni un PVO pārstāvi Sjerraleonē Hannu Janksoni. Foto no personīgā arhīva

Apbedīšanas komanda Sjerraleonē. Foto no personīgā arhīva

svarīgi, tomēr ilgāk tur palikt viņi nevar atļauties. Kadru plūsma ir diezgan liela. No vienas puses, tas ir slikti, jo tam cilvēkam katru reizi no jauna ir jāizvērtē situācija, no otras puses, pastāv noteikti mehānismi, kā tiek nodota informācija. Ir arī cilvēki, kas tur ir visu laiku.

Vai socioloģijas studijas jums palīdzēja misijā?

Varu teikt, ka pilnīgi noteikti. Socioloģija man palīdzēja iegūt plašāku redzējumu par to, kā cilvēki reaģē uz šādām situācijām, kā arī par uzticību – attiecībām starp cilvēkiem un varas iestādēm, starp dažādām cilvēku grupām. Sociālie faktori šādā situācijā ieņem ļoti būtisku lomu. Domāju, ka daudzas lietas redzēju citādāk nekā tad, ja man būtu tikai pieredze, strādājot ar pacientiem. Uzskatu, ka ārstiem vajadzētu būt zināšanām arī psiholoģijā un socioloģijā.

Jūs gribētu turpināt studijas?

Pilnīgi noteikti! Man ir arī vairākas idejas maģistra darbam, lai gan, kad es sāku, bija tikai viena.

Kādi jums ir tālākie plāni – varbūt braukt vēl kādā misijā?

Turpināt studijas šogad man neizdevās misijas un personīgu apstākļu dēļ. Tagad esmu pieteicies dažiem darbiem starptautiskā līmenī. Viens no tiem ir Stokholmā – Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra darba grupā, kas strādā, lai sagatavotu Eiropas Savienības valstis Ebolas vīrusam. Iespējams, līdz rudenim es strādāšu Spānijā vai arī braukšu vēl vienā misijā pēc mēneša vai diviem. Pirms tam gan nedaudz atpūtīšos. Iespējams, es varētu atgriezties Sjerraleonē kā klīnicists vai epidemiologs, to es vēl izlemšu.

Five weeks in the Ebola-affected Sierra Leone

Alma Mater meets Antons Mozaļevskis three weeks after his returning from Ebola affected Sierra Leone. Mozaļevskis worked as a general practitioner in Latvia, studied sociology at the UL Faculty of Social Sciences, and then went to Spain, where he acquired epidemiologist's qualification. As a health care specialist he participated in a mission in Sierra Leone. In the interview Antons explains his reason for taking a risk and going to this African country, and how the knowledge in sociology helped him look at the spread of the virus from a different perspective.

Pētījums par sikspārņu migrāciju –

iespēja atklāt nezināmo

Annija PETROVA

Šā gada augustā tika uzsākts vērienīgs starptautisks sikspārņu izpētes projekts Latvijas Universitātes (LU) Bioloģijas institūta Ornitoloģisko pētījumu centrā Papē. Tas ļaus noskaidrot sikspārņu migrācijas fizioloģiju un ziemošanas vietas. Vasaras beigās Latvijas un Vācijas biologi atklāja pasaulē pirmo murdu, kas paredzēts tieši migrējošo sikspārņu ķeršanai. Tas darbosies turpmākos piecus gadus sikspārņu rudens migrācijas sezonā. Septembra sākumā murds tika noņemts, un līdz ar to ir noslēgusies pirmā sezona. Nu pētnieki ir gatavi dalīties savos iespaidos un atklāt pirmos secinājumus, kas gūti, ķerot un gredzenojot migrējošos sikspārņus.

Pasaulē pirmais murds sikspārņu ķeršanai

Sākotnēji murdi bija paredzēti migrējošo putnu ķeršanai un tos izmantoja Eiropā, arī mūsdienās tos lieto dažādās putnu pētīšanas stacijās pie Baltijas jūras. «Šis murds atšķiras ar to, ka ir viens no lielākajiem,» norāda Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) Veterinārmedicīnas fakultātes asociētais profesors un pieredzējis sikspārņu pētnieks Gunārs Pētersons. Tāpat murds, kas šogad tika uzbūvēts Papē, ir unikāls ar

Divkrāsainais sikspārnis, noķerts šogad Papē. Foto: Viesturs Vintulis

to, ka tā izmantošanas mērķis atšķiras no parastajiem putnu mirdiem. Konstrukcijas atšķirības nav būtiskas, bet tas tiek izmantots tieši sikspārņu ķeršanai.

Murds darbojās no 5. augusta, bet svinīgā atklāšana notika 19. augustā, savukārt jau 8. septembrī pētnieki to noņēma. «Murds tiek taupīts, jo tam jādarbojas vēl piecus gadus – katru gadu šajā periodā,» skaidro LU Bioloģijas institūta vadotais pētnieks Oskars Keišs. Turpmākos piecus gadus šo murdu izmantos zinātnieki no LU Bioloģijas fakultātes, Berlīnes Leibnīca institūta un LLU Veterinārmedicīnas fakultātes.

Murds veidots no zvejnieku tīkliem un nekaitē sikspārņiem, kad viņi ielido tīklā. «Tā ir tā kā piltuve, kuras ieejas augstums ir aptuveni 12 metri. Tas ir augstums, līdz kuram lielākā daļa sikspārņu lido migrācijas naktīs,» stāsta G. Pētersons.

Kāpēc Pape

Pape ir ciems Rucavas novadā blakus Lietuvas robežai. Tas atrodas Baltijas jūras krastā, teju četru stundu brauciena attālumā no Rīgas un aptuveni stundas brauciena attālumā uz dienvidiem no Liepājas. Kopš 1966. gada tur darbojas LU Bioloģijas institūta Ornitoloģijas stacija, kur tiek pētīta putnu un sikspārņu migrācija.

Papes Ornitoloģijas stacijai ir senas tradīcijas. «Tā ir viena no retām, ļoti ilglaicīgām putnu migrācijas pētīšanas vietām. Tikai 1984. gadā ornitologi konstatēja, ka arī sikspārņi tur migrē milzīgā skaitā, un tā mēs sākām,» stāsta G. Pētersons. Cita tāda vieta Baltijas jūras piekrastē neesot zināma, lai gan iespējams, ka tādas ir. Viņš norāda, ka tepat Latvijā un Lietuvā ir arī citas vietas, kur lielā skaitā migrē sikspārņi, bet citur nav uzstādītas šādas ķeramierīces un nav iespēju to pārbaudīt.

Sikspārņu murds 2014. gada augustā.

Foto: Gunārs Pētersons

Arī citur pasaulē zinātnieki atzīst Papes stacijas nozīmi. «Ja es pareizi atceros, arī 2009. gadā konferencē Berlīnē Ziemeļamerikas zinātnieki teica, ka noķert sikspārņus migrācijas laikā lielā daudzumā ir problēma,» saka O. Keišs. Tātad Pape ir īpaša vieta ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās. Pētnieks atzīst, ka sikspārņus lielā skaitā var noķert arī pie alām, taču tas nav migrācijas laikā, jo alas ir šo zīdītāju dzīvesvietas. Noķert sikspārņus tieši migrācijas laikā tiešām nav vienkārši.

Sikspārņu migrācijas pētījumi šobrīd ir īpaši aktuāli, jo atklāts, ka migrāciju laikā sikspārņus apdraud vēja ģeneratori. Īpaši aktuāli tas ir Vācijā, kur vēja ģeneratoru esot vairāk nekā citviet Eiropā. Izzināt migrācijas ceļus un to, kurā laikā sikspārņi migrē vairāk, kad mazāk un kad vispār nemigrē, ir ļoti būtiski, lai varētu noteikt vēja ģeneratoru darbības ierobežojumus. Pagaidām gan neesot saņemti ziņojumi par šogad Papē gredzenoto sikspārņu atradumiem, un nav arī ziņots, ka vēja ģeneratorā kāds sikspārnis būtu nosities.

Sikspārņu murdu izmanto vairākiem mērķiem

«Murds tika būvēts lielā mērā par vācu kolēģu naudu un galvenokārt viņu interesēm,» stāsta sikspārņu eksperts G. Pētersons. Pirmkārt, tas bija nepieciešams, lai zinātniekus no Vācijas nodrošinātu ar tikko ķertiem migrējošiem sikspārņiem, ar kuriem vācieši veica dažādus specifiskus pētījumus. Šiem pētījumiem sikspārņus vairākas dienas turēja gūstā un veica dažādus mērījumus. «Viņi veica eksperimentu par to, kā sikspārņi nosaka migrācijas virzienu. Tāpat viņi ievāca no sikspārņiem dažādus paraugus tālākiem pētījumiem,» saka pētnieks.

Savukārt Latvijas zinātnieki ar murda palīdzību ķēra migrējošos sikspārņus gredzenošanas nolūkos, lai noskaidrotu pārlidošanas virzienu. «Kā putniem,» skaidro sikspārņu eksperts, «vienīgi gredzens ir mazliet citādāks, un arī vieta, kur to uzliet, ir cita – sikspārņim to liet uz spārna.»

Sikspārņa gredzenošana prasa labu kvalifikāciju

Gredzena uzlikšana uz spārna netraucējot sikspārņiem lidojuma laikā, taču problēmas var rasties, ja gredzens ir uzlikts nepareizi vai arī ja tas ir sliktas kvalitātes. Tad sikspārnis, cenšoties dabūt to nost, var savainot spārnu. Šī iemesla dēļ ir svarīgi, lai cilvēks, kurš uzliet zīdītājam uz spārna gredzenu, prastu pareizi izdarīt.

Sikspārņa ķeršana mazajā murdā 2009. gadā.

Foto: Gunārs Pētersons

Sikspārņu gredzenošanu iepriekšminēto iemeslu dēļ arī nevar noteiktiem mērķiem. «Ir jābūt noteiktam pētījumam, atļaujai sikspārņus gredzenot, lai to vispār drīkstētu darīt,» stāsta G. Pētersons. Arī sikspārņu ķeršana murdā prasa pieredzi un zināšanas.

Pie murda zinātnieki dežurēja no saulrieta līdz saullēktam

Ielidojot murdā, sikspārņi salīdzinoši vienkārši var atrast ceļu ārā. Tie ielido līdz murda šaurākajam galam un, pateicoties ultraskaņas lokācijai, viegli atrod izeju. Lai noķertu sikspārņus, zinātniekiem nepieciešams dežurēt murdā cauru nakti. «Nevar cerēt, ka viņi saskries murdā un tu no rīta aiziesi un viņus savāksi,» skaidro G. Pētersons.

Cilvēkiem, kuri ķer sikspārņus, rokās ir ultraskaņas detektori – kastīte, kas sikspārņa izdotās ultraskaņas padara mums dzirdamas un signalizē par viņu ielidošanu murdā. Tomēr vakaros, kad vēl nav pārāk satumsis, sikspārņi ir labi redzami un var iztikt bez ultraskaņas detektora.

Pēc ielidošanas murda šaurajā telpā sikspārņi bieži vien sēžoties uz murda tīkliem. «Viņi tā kā apmulst,» stāsta G. Pētersons, un tad pienāk pētnieku darba laiks, «zinātnieki vai nu ar rokām ķer sikspārņus, vai arī izmanto rokas ķeramtiklus.» O. Keišs precīzē: «Ar ķeramtiķli sikspārni var noķert kā tauriņu.»

No kreisās: Gunārs Pētersons, Viesturs Vintulis un Oskars Keišs

LU Bioloģijas institūta inženieris Donāts Spalis, vadot murda uzstādīšanas darbus. D. Spalis ir lielā murda konstrukcijas autors, un viņa vadībā notika tā izgatavošana un uzstādīšana. Foto: Ginta Širmane

«Principā tas ir pastāvīgs visas nakts darbs, ja sikspārņus grib ķert masveidā,» stāsta G. Pētersons. Pētnieki ķerot sikspārņus no saulrieta, pēc noķeršanas viņi tiek ielikti maisiņā un speciālās kastītēs pārvietoti uz telpu, kuru zinātnieki sauc par gredzenotavu. Tur sikspārņi tiek apgredzenoti un tai pašā naktī palaisti vaļā.

Ķeršanas efektivitāte atkarīga no daudziem faktoriem

Sezona, kurā notiek sikspārņu migrācija, esot ļoti nevienmērīga. Ir naktis, kad sikspārņi tikpat kā nemigrē, bet tad nāk naktis, kad viņi migrē masveidā. Tādēļ sikspārņu ķērāju veiksmē bieži vien ir atkarīga no tā, kurās naktīs sikspārņi izvēlas migrēt.

Tas, cik daudz sikspārņu vienā naktī izdodas noķert, lielā mērā ir atkarīgs ne tikai no tā, cik sikspārņu ielido murdā, bet arī no dežurējošo cilvēku skaita un pieredzes. Tātad darba efektivitāte atkarīga arī no tā, cik ātri sikspārņi tiek noķerti. Izveicīgāks cilvēks noķer vairāk, mazāk pieredzējis – mazāk.

Veiklākais sikspārņu ķērājs ir Viesturs Vintulis, LU Bioloģijas fakultātes vadošais pētnieks, bioloģijas zinātnu doktors. «Cilvēku skaits mainījās no nakts uz nakti, un pārsvarā tajās naktīs, kad ķēra, bija divi cilvēki, dažreiz Viesturs ķēra viens,» stāsta G. Pētersons.

Daudz ir atkarīgs no apgaismojuma, no tā, cik viegli sikspārņu ķērājs var viņus ieraudzīt. Sikspārņu ķeršanu ietekmē arī vēja ātrums, stiprā vējā viņi biežāk sēžas uz tīkla sienām, un tad tos ir vienkāršāk noķert.

Nonākot gūstā, sikspārņi var savainot ķērāju

Var gadīties, ka sikspārnis kož, tomēr visbiežāk, rokās paņēmti, dzīvnieki neko īpašu nedara. Tas atkarīgs no tā, kā sikspārnis tai brīdī jūtas, cik liels stress viņam ir. Jāņem vērā, ka visbiežāk sastopamā sikspārņu suga Latvijā, kas migrē, ir maza izmēra Natūza sikspārnis [Natūza sikspārņa garums ir 45–56 mm, svars – 6–15 grami – *aut.*]. Šis sikspārnis nespēj nopietni kaitēt cilvēkam. Parasti viņš ādu pārkost nevar, norāda G. Pētersons, taču zobu dūrieni jūtami ir.

Latvijā sastopami arī lielāki sikspārņi, kuru ķeršanā un gredzenošanā jābūt uzmanīgākiem. O. Keišs atceras, ka V. Vintulis, kad noķēris lielo sikspārni, viņu kailām rokām nemaz neņēmis. Pats Viesturs atzīst, ka tieši lielāki sikspārņi var būt agresīvi noskaņoti tajā brīdī, kad viņus noķer, jo lielajiem zobi ir stiprāki – var viegli pārkost ādu.

Lielākais sikspārnis, ko Latvijā var noķert, ir rūsganais vakarsikspārnis, norāda V. Vintulis [rūsganā vakarsikspārņa ķermeņa garums ir 64–82 mm, svars – 20–43 grami – *aut.*]. Šogad V. Vintulim bija izdevies noķert arī vienu ļoti retu sikspārņu sugu – platspārņu sikspārni [platspārņu sikspārņa ķermeņa garums ir 60–82 mm, svars – 15–35 grami – *aut.*].

Sikspārņa uzvedību noķeršanas brīdī nosaka gan suga, gan apstākļi, kuros viņu noķer. Ja sikspārnis ir satraukts, noķerot nedaudz saspīests, tad viņš aizstāvas.

Naktī noķerts līdz pat 400 sikspārņu

Šogad, sikspārņu murda darbības pirmajā sezonā, zinātnieki vēlējas pārbaudīt, kā darbojas murds. Ķeršana gredzenošanas nolūkos nebija prioritāte, nebija arī pietiekami daudz cilvēku, kas naktīs dežurēja pie murda.

Lielākais noķerto sikspārņu skaits bijis 400 naktī, un to paveikuši daži cilvēki. Pēc zinātnieku novērtējuma, šīs sezonas labākajās naktīs, kad migrēja īpaši daudz sikspārņu, varēja noķert ap 1000 vai līdz pat 2000 sikspārņu.

Tomēr kopumā šajā sezonā murdā tika noķerti 1710 sikspārņi. Gandrīz visi arī gredzenoti, to pārstāja darīt pēdējās naktīs, jo beidzās gredzeni. Vācu kolēģi pasūtīja 1500 maza izmēra gredzenu, kas bija paredzēti visizplatītāko Natūza sikspārņu gredzenošanai. «Kā mēs jokojām – vācieši laikam neticēja, ka tik daudz var noķert,» stāsta O. Keišs.

Pirmie secinājumi

Tā kā Papes Ornitoloģijas stacijai ir bagātīga vēsture, zinātnieki var salīdzināt datus, kas iegūti 2014. gada rudens sezonā, ar tiem datiem, kas iegūti, pateicoties murdam, kuru no 1985. līdz 1992. gadam izmantoja sikspārņu ķeršanai Papē.

O. Keišs stāsta, ka iepriekšējā murda un jaunā murda lomas ir mainījušās. Toreiz murds tika uzcelts putnu ķeršanai, bet sikspārņi bija «blakusprodukts». Savukārt šoreiz ir tieši pretēji – īpaši sikspārņiem celtajā murdā tika noķerti arī daži putni. Iepriekšējais murds arī bija liels, tikai nedaudz mazāks kā šis, un tajā vienā naktī vairākkārt tika noķerti 1000 sikspārņi.

Tāpat ir iespēja salīdzināt, kādas sugas šajā periodā sastopamas migrācijas laikā Papē un kādas migrēja Latvijā tolaik, pirms vairāk nekā 20 gadiem. «Lielā mērā sugu sastāvs ir līdzīgs. Joprojām galvenā migrējošā suga ir Natūza sikspārnis,» norāda G. Pētersons.

Pārsteigums esot bijis tas, ka izdevās noķert jau minēto platspārņu sikspārni, kas ir ļoti reta suga. Zinātniekiem izdevās noķert pat divus platspārņu sikspārņus.

«Apstiprinājās tas, ka joprojām sikspārņi migrē milzīgā skaitā, un to rāda arī mūsu monitoringa dati,» stāsta G. Pētersons. Tāpat pierādījās, ka šis murds ir efektīvs un vieta, kur tas atrodas, un murda izmēri ir atbilstoši.

O. Keišs norāda, ka šī ir pētījuma aprakstošā daļa. «Protams, vācieši analizēs tos rezultātus, ko viņi ievāca priekš fizioloģijas un orientācijas. Viņiem ir pavisam cita veida zinātne, tur vēl nav nekādu secinājumu.»

Murdu izmantos maksimāli un aicina iesaistīties jaunos pētniekus

Centra iecere ir mobilizēt cilvēkus un pasūtīt vairāk gredzenu, turpmākajos plānos dalās G. Pētersons. Viņš atzīst, ka ir svarīgi veikt gredzenošanu, kas ļautu pārbaudīt, vai 20 gadu laikā ir notikušas kādas izmaiņas sikspārņu migrācijas attālumos. Tāpat nākotnē cer iegūt vairāk datu par tām sikspārņu sugām, par kuru migrāciju līdz šim nekas nav zināms.

Šo murdu pētnieki iecerējuši izmantot maksimāli, jo būvēšana bija samērā dārga un ļoti darbietilpīga. Vācijas Leibnica institūts piešķīra murda tapšanai 22 tūkstošus eiro. Arī murda uzturēšana nav vienkārša, jo vienmēr jābūt cilvēkiem, kuri to uzrauga.

Studenti sikspārņu pētījumos aktīvi neiesaistoties. Pētījumos piedalījās tikai viena studente no LLU Veterinārmedicīnas fakultātes, kurai sikspārņu pētīšana lielākoties ir kā hobijs. Zinātnieki labprāt pieņemtu sikspārņu pētnieku pulkā jaunos studentus no LU Bioloģijas vai Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes, lai tie izstrādātu savus noslēguma darbus par šiem

Natūza sikspārnis – biežākā Papē noķertā suga.

Foto: Viesturs Vintulis

zīdītājiem. Zinātniekiem ir vairākas tēmas, ko piedāvāt. Ar uzturēšanos Papē saistītie izdevumi tiktu apmaksāti.

Starptautiska sadarbība – viens no Latvijas zinātnes attīstības ceļiem

G. Pētersons norāda, ka šis ir labs starptautiskās sadarbības piemērs. Iepriekš, kad murds darbojās no 1985. līdz 1992. gadam, Papes stacijā veiktie sikspārņu migrācijas pētījumi tika citēti daudzās apkopojošās publikācijās par sikspārņu migrāciju. «Tajā laikā tas tiešām bija vērā ņemams pasākums,» atceras G. Pētersons. Savukārt tagad Latvijā sikspārņu pētniecībā neizmanto ļoti modernas metodes un nav arī izcilu publikāciju starptautiski atzītos zinātniskos žurnālos. «Mums nav tāda mēroga pētījumu. Mēs nevaram teikt, ka esam sikspārņu pētniecībā pasaules virsotnē,» atzīst G. Pētersons. O. Keišs norāda, ka laiks, kad nebija neviena murda, jo iepriekšējais darbu bija beidzis 1992. gadā, ir pārāk ilgs.

Tā kā Latvijā ir vieta, kur lielā daudzumā migrē sikspārņi, ir iespējas gan pašiem darīt, gan, vēl jo vairāk, sadarboties, uzsver V. Vintulis. Viņš atzīst, ka metožu ziņā un arī citādi daudz kas ir mainījies. «Daudzi ir aizgājuši mums priekšā. Pašlaik Latvija var piedāvāt vietu, kur sikspārņi migrē lielā daudzumā, savukārt citi var nākt, ar mums sadarboties, strādāt,» saka V. Vintulis. Savukārt G. Pētersons uzskata, ka sadarbība ar ārzemju kolēģiem ir viens no Latvijas zinātnes ceļiem.

Raksta tapšanā izmantoti www.latvijasdaba.lv dati

Research in migration of bats – an opportunity to reveal the unknown

In August the UL Institute of Biology, Ornithological Station in Pape launched an ambitious international bat research project. German and Latvian biologists made a unique creel for capturing migrating bats. During the next five years, the creel will be used in the autumn season by the scientists from the UL Faculty of Biology, Latvia University of Agriculture, Faculty of Veterinary Medicine, and Leibniz Institute in Berlin. The scientists made experiments with captured bats to find out how they determine the direction of migration. They also ringed the bats, performed various measurements, and collected samples for further research. The previous work by the scientists of Pape's station allows to record which bat species were present at that time in Pape, and which of them migrated in Latvia more than 20 years ago.

Studentu padome pasniedz

Balvas. Foto: Anete Bauere

Gada balvas

Aija UPLEJA, Anete ENIKOVA,
LU Studentu padome

Latvijas Universitātes Studentu padome (LU SP) katru gadu rīko Gada balvas pasākumu, kurā atskatās uz gada spilgtākajiem notikumiem un cilvēkiem. Svinīgā Gada balvas pasniegšanas ceremonija šogad notika 4. decembrī, un tajā tika apbalvoti uzvarētāji 15 nominācijās.

Gada balvai savu pretendentu varēja pieteikt ikviens no LU saimes – students, pasniedzējs un LU darbinieks. Šogad tika saņemti 200 pieteikumi, tos izvērtēja žūrijas komisija, kuras sastāvā bija gan LU studenti, gan darbinieki.

Par godu LU 95 gadu jubilejai LU SP nolēma ieskatīties Universitātes vēsturē un Gada balvu pasniegšanas ceremoniju rīkot svinīgās divdesmito gadu noskaņās. Pasākuma laikā tā dalībnieki tika iepazīstināti ar atmiņu stāstiem no Universitātes dibināšanas laika.

«Mums ir jāzina un jāatceras par savām senajām un spēcīgajām saknēm! Latvijas Universitāte ir vieta, kur izaudzināta latviešu inteliģence dažādās paudzēs, un mēs ar to lepojamies! Arī Studentu padomei ir sena un bagātīga vēsture, tāpēc pasākuma laikā nolēmām to atgādināt studentiem un citiem pasākuma viesiem. Tautai ir jāzina savi varoņi, un LU SP Gada balva ir pasākums, kurā studenti var uzzināt savējos!» saka LU SP priekšsēdētāja Santa Zarāne.

Izvirzot katru no pretendentiem balvas saņemšanai, pieteicēji žūrijai bija sagatavojuši iedvesmojošus stāstus par saviem kandidātiem, lai pamatotu, kāpēc katrs no viņiem pelnījis balvu.

Kā **Gada dekānu** LU SP šogad apbalvoja Teoloģijas fakultātes dekānu asoc. prof. Ralfu Kokinu, kurš šī amata pienākumus pilda jau otro termiņu. Studenti, izvirzot dekānu, atzīst, ka šo

gadu laikā fakultāte ir piedzīvojuši ievērojamas un pozitīvas pārmaiņas. Ir veiksmīgi uzlabotas studiju iespējas, maģistra un doktora studiju programmas ir kļuvušas populāras citu Universitātes fakultāšu absolventu un studentu vidū. Studenti sauc R. Kokinu par lielisku saskarsmē gan ar studentiem, gan kolēģiem fakultātē un citviet Universitātē.

Par **Gada ieguldījumu** akadēmiskās dzīves veicināšanā tika atzīts LU SP Akadēmiskais seminārs, kas ik gadu pulcē apmēram pussimt jauniešu, kuri vēlas vairāk uzzināt par to, kā risināt akadēmiskos jautājumus, kā ietekmēt studiju procesu un uzlabot tā kvalitāti. Šī gada Akadēmiskā semināra galvenā tēma bija «Akadēmiskais godīgums».

Apbalvojumu **Gada ieguldījums studentu pārstāvniecībā 2014** saņēma Ekonomikas un vadības fakultātes un Juridiskās fakultātes studente Dita Dzērviniece. Kolēģi un žūrija Ditas darbu visaugstāk novērtēja arī nominācijā **Gada senators**. Viņa ir pārstāvējusi un aizstāvējusi studentu intereses gan Senātā, gan Studentu padomē, gan tiekoties ar fakultāšu un visas LU vadību. Dita ir Studentu senatoru kolēģijas vadītāja, kura spēcīgi un argumentēti pārstāvējusi studentu viedokli.

Par **Gada studentu** ir atzīta Elza Žumbure, kura studē ģeogrāfiju maģistrantūrā, 2. kursā. Elzas pieteikumā balvai rakstīts: «Viņa Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē ir labi pazīstama kā aktīvs cilvēks, kuram nekas nav par grūtu. Elza ir bijusi iniciatore un moderatore pašpārvaldes diskusijām ar kursu vecākajiem, pasniedzēji palaujas uz Elzu, zinot, ka viņa ir īstā persona, kas palīdzēs tiem organizēt kārtējo lauka kursu vai mācību braucienu uz ārzemēm.»

Viens no gaidītākajiem apbalvojumiem ir nominācijā **Gada studējošo pašpārvalde**, kas ir augstākais pašpārvaldes darba novērtējums. Šogad uzvarētāji ir Bioloģijas fakultātes pārstāvji, kuru prioritāte ir akadēmiskā joma. Pašpārvaldei ar inovatīvu pieeju ir izdevies uzlabot atgriezenisko saiti ar studentiem – semestru noslēgumā gan fakultāti, gan sociālos tīklus pārpludināja plakātu jūra, aicinot studentus aizpildīt LUIS anketas un novērtēt studiju kursus. Rezultāts bija iespaidīgs. Biologu Studentu pašpārvalde par sevi saka: «Esam paveikuši labus darbus, izveidojot pašpārvaldi par organizāciju, kuru mīlam paši un kuras tēlu par atvērtu un draudzīgu atzīst arī citi.»

Divas balvas – Gada senators un Gada ieguldījums studentu pārstāvēniecībā – saņēma Dita Dzērvīniece.

Foto: Anete Bauere

Jaunākā nominācija ir **Gada mentors**, kurā balvu saņēma Sociālo zinātņu fakultātes studente Vita Daukste. Viņas «mentorējami» studenti saka: «Vita atbild uz visiem jautājumiem – gan par skolu, gan par pašpārvaldi, gan par dzīvi studentu kopmītnēs. Vitai raksturīgs smaids, smieklis, krāsainas e-pasta vēstules un nopietnība tad, kad tas nepieciešams.»

Par **Gada LU tēla nesēju** atzīts Latvijas Universitātes asociētais profesors Vjačeslavs Kaščejevs. Pateicoties viņam, daudzināts tiek ne tikai Universitātes vārds, bet arī fizika. Viņš ir saņēmis arī Ministru kabineta Atzinības rakstu par izcilie pasaules mēroga sasniegumiem zinātnē, novērtēts ar prestižo Pasaules Ekonomikas foruma Jauno zinātnieku balvu, kā arī ar pirmo apbalvojumu «Laiks Ziedonim» par izcilību zinātnē.

Par **Gada pasniedzēju** atzīts Ekonomikas un vadības fakultātes Ekonometrijas un biznesa informātikas katedras vadītājs un asoc. prof. Edgars Brēķis. Studenti viņa akadēmisko darbību raksturo kā izcilu. Pasniedzējs vienmēr ir sasniedzams neatkarīgi no tā, kur atrodas, jo konsultē arī *Skype* vidē.

Gada ieguldījums sociālās dzīves veicināšanā ir Ekonomikas un vadības fakultātes Studentu pašpārvaldes Ziemassvētku labdarības brauciens, kas 2014. gadā norisinājās, sadarbojoties ar Kokneses Ģimenes atbalsta dienas centru. Kopā tika iepriecināti 38 bērni. Par dāvaniņām bija parūpējušies gan studenti, gan atbalstītāji. Bērniem visvairāk patika aktīvās rotaļas, kurās varēja dejot, dziedāt un izlikt visu enerģiju.

Gada inovācija 2014 ir Humanitāro zinātņu fakultātes iekšpagalmā izveidotās āra auditorijas. Tajās var ne tikai organizēt lekcijas un seminārus, bet arī rīkot konferences, lasījumus, vasaras skolas, kultūras pasākumus un pašpārvaldes aktivitātes. Turpmāk vasaras, pavasara un rudens siltās dienas tiks produktīvi pavadītas svaigā gaisā fakultātes iekšpagalmā.

Par **Gada kultūras pasākumu** atzīts *Culture Exchange programme*, **Gada studentu drauga** gods piešķirts *Fazer*, bet **Gada ķeza** atgādijās jauno studentu svētku «Aristotelis 2014» vakara daļā.

Lai šie piemēri kalpo par iedvesmu jauniem sasniegumiem nākamajā gadā! Studentu padome vēl veiksmīgu un uzvarām bagātu 2015. gadu!

Student Council Presents Annual Awards

Every year the UL Student Council organises Annual Awards Ceremony to look back on the brightest events and honour the people of the year. This year, on December 4, the Council awarded winners in 15 nominations. Nominations can be made by anyone in the UL community – by students, faculty or staff members. This year the Council received 200 nominations, each evaluated by the jury of UL student and staff representatives.

Eventually, Ralfs Kokins, Dean of the Faculty of Theology, was awarded as the Dean of the Year; Elza Žumbure was awarded as the Student of the Year; Faculty of Biology was acknowledged as the Student Self-Government of the Year; Edgars Brēķis, Professor of Faculty of Economics and Management, was awarded as the Professor of the Year; outdoor lecture room built on the Faculty of Humanities patio was acknowledged as the Year's Foremost Innovation.

Gada fakultātes studējošo pašpārvalde – Bioloģijas fakultātes Studentu pašpārvalde.

Foto: Anete Bauere

Janvāris

P	O	T	T	P	S	Sv
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Februāris

P	O	T	T	P	S	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Marts

P	O	T	T	P	S	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Aprīlis

P	O	T	T	P	S	Sv
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

20

N A B A

L A T V I J A S U

Foto: Vineta Saulāne
Dizains: AGR

Maġs

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Ġunjs

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Ĵulys

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Ġugust

P	O	T	T	P	S	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Settembr

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Ottobr

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Novembris

P	O	T	T	P	S	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Decembris

P	O	T	T	P	S	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

015

Saggriez pasquili!

RAIDA

NIVERSITATE

NABA.LV

Topošo uzņēmēju jaunais iesaukums Biznesa inkubatorā

Gundega PREISA

Sākoties jaunam studiju gadam, Ekonomikas un vadības fakultātes Biznesa inkubators (BI) pie sevis pulcē topošos uzņēmējus. Šis ir jau trešais BI darbības gads, un kopā tika saņemts 41 komandas pieteikums (85 dalībnieki). Konkursu izturēja un BI tika uzņemtas 20 komandas (52 dalībnieki). Viskuplāk pārstāvēta ir Datorikas fakultāte, tai seko Ekonomikas un vadības fakultāte un Sociālo zinātņu fakultāte. Daži topošie uzņēmēji pastāstīja par savām idejām. No raksta varoņu stāstiem redzams, ka idejas nevienam nav nokritušas no zila gaisa, bet gan bijušas risinājums kādai problēmai, ar ko viņi reiz saskārušies, vai arī saistītas ar viņu sirdslietu, bet vēl labāk, ja idejas pamatā ir abi šie faktori. Jāatgādina, ka BI dalībnieki bez maksas var saņemt dažādus pakalpojumus, tostarp biroja vietu, prototipēšanas studiju, noliktavas telpas, atbalstu videomateriālu uzņemšanā un apstrādē, dažādas konsultācijas u. c.

Ceļvedis kulinārijas pasaulē

Studentu četrtnie Emīls Sjundjukovs (*Emil Syundyukov*), Kārlis Upītis, Andrejs Davidovičs un Ilja Gubins inovācijas nolēmuši ieviest ļoti praktiskā un ikdienišķā nodarbē – ēst gatavošanā, izveidojot specializētu lietotni. Lai gan puiši to nosaukuši *Professional cooking app Cookster*, lietotnes raksturojums liek

Viens no kulinārijas lietotnes autoriem E. Sjundjukovs šogad saņēma K. Morberga stipendiju

saprast, ka šis varētu būt drošs un uzticams rīks, lai paņemtu aiz rokas un kulinārijas brikšņainajos džungļos ievestu tos, kuriem pret ēst gatavošanu ir visai rezervēta attieksme. Aplikācijas veidotāji skaidro: lai gan pastāv ļoti daudz pamācību ēst gatavošanā, galvenā to problēma ir sarežģītība, liels teksta apjoms, kas atbaida iesācējus, jo mūsdienās nevienam nav laika lasīt garus aprakstus un stundām stāvēt pie plīts. Aplikācijā receptes ir sadalītas pa laika posmiem, tādēļ, gatavojot ar *Cookster*, aplikācijas lietotājs vienmēr zinās, cik daudz laika jāvelta konkrētam solim un kad ēdiens būs gatavs. Lietotnē ir realizēts spēliskošanas (*Gamification*) princips, proti, pagatavojot ēdienu pēc kādas receptes, lietotājs saņems restorāna atlaides kuponu, kā arī pieredzes punktus, lai varētu atvērt jaunas receptes. Šobrīd lietotnei sagatavotas jau aptuveni 300 bezmaksas receptes. Tās izveidotas ar Latvijas kulinārijas blogu un pavāru palīdzību. Tāpat būs pieejamas arī īpašās, maksas recepšu pakas, piemēram, kāda profesionāla pavāra receptes Līgo svētkiem u. c. Tās varēs atvērt, iegādājoties vai arī sakrājot pieredzes punktus, gatavojot un izmantojot lietotni. Lietotnes autori izstrādā pakalpojumu, lai receptēs izmantotās sastāvdaļas būtu iespējams pasūtīt arī internetā.

Emīls stāsta, ka ideja radusies kā studiju projekts Datorikas fakultātes kursa «Mobilo lietotņu izstrāde» seminārā (prof. Leo Seļāvo, *Mg. sc. comp.* Ēriks Klotiņš). Tieši tajā laikā ideja noslīpēta, kā arī saņemti vērtīgi padomi. Puiši par šo projektu jau stāstījuši vairākās konferencēs un pasākumos Baltijā. Viens no lielākajiem sasniegumiem ir *Top 3 Performers* balva no lielākā un ietekmīgākā *startup* akseleratora programmas Eiropā *Startup Sauna*.

Sociālais tīkls kaimiņiem

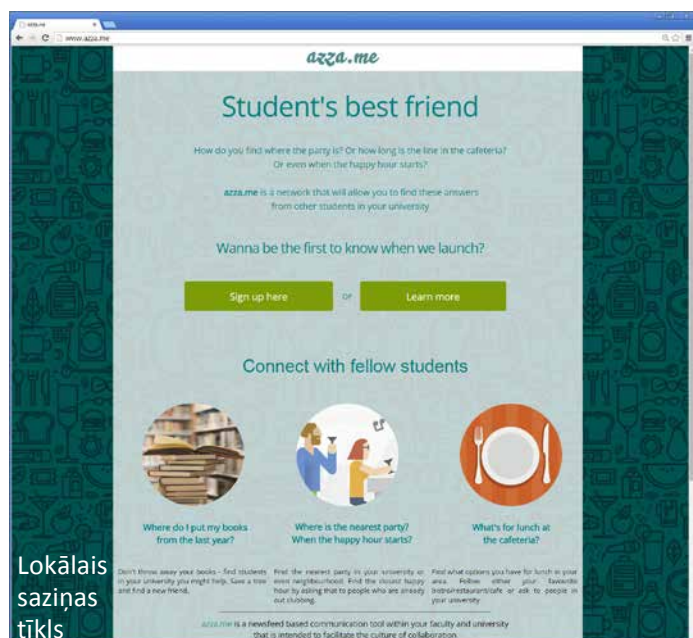
Datorikas fakultātes studenti Armands Ikaunieks, Aigars Cibulskis un Aleksejs Smiļšajevs izstrādā lokālās saziņas rīku *azza.me*. Idejas pamatā ir problēma, ar kuru puīši saskārušies un kurai vēlas piedāvāt risinājumu. Armands skaidro: «Laikā, kad cilvēkiem ir tik daudz iespēju sazināties ar saviem draugiem un seniem paziņām, *azza.me* sper soli tālāk un piedāvā iespēju lietotājiem iegūt un sniegt citiem informāciju par svarīgiem notikumiem savā apkaimē. Atšķirībā no jau esošajiem risinājumiem, *azza.me* nav paredzēts, lai dalītos ar pašportretiem vai detalizētu dzīves aprakstu, bet koncentrējas uz komunikācijas nodrošināšanu starp cilvēkiem, kas atrodas, dzīvo vai ir ieinteresēti sekot notikumiem konkrētā apkaimē.»

Saziņas tīkla mērķis ir izveidot servisu, kuru varētu izmantot ikviens, lai no citiem lietotājiem uzzinātu, kas interesants vai svarīgs notiek lietotāja apkārtnē. Šis tīkls savienos cilvēkus, kuri līdz šim, iespējams, nav varējuši sazināties, un piedāvās iespēju veidot konstruktīvu saziņu, kas būtu lietderīga visiem tīklā esošajiem lietotājiem.

Idejas autori jaunā saziņas tīkla priekšrocības skaidro ar diviem piemēriem. Pieņemsim, jums ir svarīga tikšanās un uz centru ir jādodas ar sabiedrisko transportu. Jūs stāvat pieturā, un pēc saraksta transportam vajadzētu būt klāt, taču tas jau kādu laiku kavējas, jo netālu no jūsu pieturas ir iekļuvis negadījumā un kavēsies vēl 30 minūtes. Cik ilgi gaidīsiet, līdz sāksiet domāt par citām alternatīvām, lai nokļūtu centrā? Vai arī, piemēram, ir pavasaris, sniegs nokusis, un jūsu apkaimes parkā paveras skats uz to dražu, kas ziemas mēnešos ir sakrājušies. Visu jūsu rajona iedzīvotāju interesēs būtu to sakopt, bet kā jūs varētu uzrunāt visus potenciālos palīgus, ja vēlaties sarīkot talku?

Pirmajā gadījumā informācija citiem cilvēkiem ir bijusi pieejama, taču nav bijis iespējams to nodot jums, un otrajā gadījumā jums nav iespējas ērti sazināties, lai paziņotu par ieceri. *azza.me* ir paredzēts, lai padarītu saziņu vieglāku, līdz ar to būtu iespējams cilvēkiem no vienas apkaimes atvieglot komunikāciju, ideju apmaiņu un sadarbību.

Raksturojot saziņas tīkla izstrādes statusu, Armands stāsta: «Šobrīd esam produkta izstrādes un testēšanas posmā un

tuvākajā laikā plānojam palaist tīklu universitātēs, ļaujot studentiem sazināties ar saviem kursa biedriem un saņemt svarīgas ziņas no attiecīgajām universitātēm. Esam veikuši izpēti un atklājuši, ka šāds rīks studentiem būtu noderīgs gan saziņai ar kursabiedriem, gan lai uzzinātu par jaunumiem skolā.»

IT sistēma CFI suņiem

Ditas Lapsas un Dāvja Vilcāna iecerei ir starptautisks vēriens – viņi nolēmuši ķerties pie Starptautiskās Kinoloģijas federācijas (CFI) vajadzībām piemērotas IT sistēmas izveides. Dita stāsta: «Mana lielā aizraušanās ir suņi, tostarp suņu apmācības, izstādes, pārbaudījumi un sacensības. Regulāri piedaloties ārvalstu izstādēs, saskāros ar to, ka daudz laika un pūļu nepieciešams veikt, lai tām reģistrētos. Ja ir iecerēts apmeklēt kādu no ārvalstu nacionālajām izstādēm, informācija par tām izvietota daudzās, bieži vien nekvalitatīvās mājaslapās un tikai attiecīgās valsts valodā, līdz ar to ir diezgan sarežģīti korekti veikt reģistrāciju un saprast visus izstādes noteikumus, jo tie katrā valstī ir atšķirīgi. Vēl sarežģītāk ir izsekot līdz izstāžu reģistrēšanās termiņiem un noteikumiem, ja ir vairāki suņi, un katrs no tiem ir savā klasē un grupā.»

Pasaulē reģistrēšanās izstādēm aizvien lielākoties notiek, aizpildot izdrukātas veidlapas, no kurām organizatori datus ievada datorā. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, reģistrēšanās nereti notiek kļūdaini – dalībnieks vai organizators vienkārši nepareizi ir iesniedzis vai apstrādājis datus. Pašlaik ar tādām pašām grūtībām nākas saskarties arī tiem, kas starptautiskā mērogā meklē kucēnus ar FCI ciltsrakstiem, un tiem, kas kucēniem meklē saimniekus. FCI biedra Latvijas Kinoloģijas federācijas (LKF) pārraudzībā Latvijā tiek veikts ļoti kvalitatīvs ciltsdarbs, tāpēc ļoti daudz Latvijā dzimušo kucēnu tiek pārdoti uz citām valstīm.

Dita stāsta, ka tā arī radusies ideja par to, ka nepieciešams izveidot starptautiskām prasībām atbilstošu tīršķirnes suņu informācijas sistēmu, kuru varētu lietot FCI suņu īpašnieki visās FCI dalībvalstīs un partnervalstīs. Sistēmā būtu iespējams personalizēt informāciju par katru tīršķirnes suni, nodrošināt ērtu pieteikšanos un norēķinus par suņu izstādēm, kvalitātes pārbaudījumiem un sporta sacensībām, kā arī izmantot sludinājumu serveri un internetveikalu. Informācijas sistēmas lietotājiem paredzēts piedāvāt BASIC versiju un PRO versiju. Ieguldījumus sistēmas izstrādātāji gūs, pārdo dot PRO versiju, saņemot maksu par sludinājumu un reklāmu izvietojumu, kā arī no internetveikala darbības.

Dāvis Vilcāns un Dita Lapsa uzsākuši CFI vajadzībām piemērotas IT sistēmas izveidi. Foto no personīgā arhīva

Nekur pasaulē šādas sistēmas vēl nav. Dažas valstis ir sākušas piedāvāt elektronisko reģistrēšanos šo valstu starptautiskajām izstādēm (arī Latvija), kā arī tiek piedāvātas pāris cita tipa sistēmas, tomēr tās nekonkurē ar šī projekta ideju un sadarbību tikai atvieglot. Ideja ir perspektīva, jo sistēma samazinās laiku un darba apjomu, ko pašlaik nepieciešams veltīt informācijas atrašanai un apstrādei. Turklāt sistēmas modelis ir pielāgojams arī citām nozarēm, piemēram, zirgu sacīkstēm.

Abi idejas autori jau vairākus gadus izstrādā dažādus projektus, tai skaitā informācijas sistēmas, pārzina viens otra prasmes un saka, ka viņiem ir līdzīga izpratne par darbu organizatorisko daļu – atbildību, precizitāti, spējām kvalitatīvi izvērtēt variantus un pieņemt labākos lēmumus.

Uz kuru pusi?

Mobilā lietotne *Findo*, kuru izstrādā Emīls Kraucis, Andrejs Jemeljanovs un Ivars Bariss, darbosies kopā ar interneta vidē pieejamu servisu, kas ļaus tās lietotājiem viegli atrast vajadzīgās ģeogrāfiskās vietas bez interneta savienojuma. Ideja par šādu servisu puisim ienākusi prātā kādā ceļojumā, kad viens no ceļojuma biedriem apmaldījās un nespēja atrast atpakaļceļu uz viesnīcu. Ideja ir izveidot lietotni, kas viedtālrunā ekrānā ar bultu norāda, kurā virzienā atrodas vajadzīgais objekts, kā arī attālumu līdz tam, maršruta izvēli atstājot lietotāja ziņā. Jāpiebilst, ka ekrānā būs bultas norādes bez kartes. Attīstot ideju, puisi nonākuši pie interesanta risinājuma, kas ļaus cilvēkiem veidot sev nepieciešamo vietu sarakstus, kā arī radīs iespēju ar tiem dalīties, ļaujot apskatīt kādu iepriekš izveidotu tūrisma maršrutu, kafējnīcu vai citu interesantu vietu.

Virtuves dēļiši un citi funkcionāli dizaina priekšmeti

Bioloģijas maģistrantūras studente Laura Gaile un stila mēbeļu meistars Krišjānis Teterovskis Biznesa inkubatoram pieteikuši ieceri radīt dizainiski funkcionālas lietas, uzsvērot funkcionalitāti, kuras pasniegtas skaisti un eleganti. Priekšmetu veidošanā galvenokārt tiks izmantoti kokmateriāli, arī cēlkoķi. Laura stāsta: «Piesakoties Biznesa inkubatoram, sākotnējā ideja bija saistīta ar dažādu virtuves koka dēļiņu (gaļas, dārzeņu, suši), tējkannu paliktņu, servīžu izgatavošanu, taču nākotnē mūsu galvenais mērķis ir attīstīt pašiem savu mēbeļu izgatavošanas darbnīcu, kas izpilda individuālus pasūtījumus.»

Ideja par savu mēbeļu izgatavošanas darbnīcu ir virtojusi gaisā jau kādu laiku, taču jaunieši saprot, ka līdz savai darbnīcai vēl tāls ceļš ejams. Interesantu virtuves koka dēļiņu veidošana aizsākusies pavisam nejauši, kad vajadzēja atrisināt visiem zināmo dāvanu meklējumu problēmu. Gribējās uzdāvināt ko skaistu un vienlaikus praktisku. «Mums pašiem šādu dēļiņu izgatavošana likās brīnišķīgs risinājums, un visi, kuriem šāds dēļītis tika uzdāvināts, bija sajūsmā,» atceras Laura. Šāda veida dizaina priekšmeti plašā klāstā ir pieejami ārpus Latvijas, un jaunieši atzīst, ka bijuši pārsteigti, ka Latvijā, lai arī virtuves dēļiņu piedāvājums ir liels, dizainiski tas tomēr nav tik plašs kā citur pasaulē, un nav daudz analoģu viņu piedāvātajam produktam.

Apakšveļa un aksesuāri – otrā sezona Biznesa inkubatorā

Raimonds un Līna Šteini ir Biznesa inkubatora «veterāni», par viņiem jau rakstījām 2013. gada ziemas *Alma Mater*

numurā. Stāstot par to, kas paveikts šī gada laikā, Raimonds atzīst, ka noticis ļoti daudz kas: «Pirmkārt, esam paplašinājuši piedāvājumu – tagad darinām ne tikai pāru apakšveļu, bet arī skaistus veļas komplektus un apakšveļas aksesuārus sievietēm. Mūsu lielākās vērtības joprojām ir valkātāju komforts, oriģināls dizains un roku darbs. Katra nākamā kolekcija pārsteidz ar kaut ko jaunu, taču zīmola kodols paliek nemainīgs. Otrkārt, kuplāka palikusi arī mūsu draudzīgā un saliedētā komanda. Visi, kas nākuši kā praktikanti, ir palikuši pie mums. Uzskatām to par labu zīmi, ka acīmredzot kaut ko darām pareizi!»

Nākamajam gadam komandai ir vairāki mērķi, tostarp rūpnieciskās ražošanas uzsākšana un plašākas atpazīstamības iegūšana kā pašmāju, tā arī ārvalstu tirgū. Jaunie uzņēmēji uzsver, ka augstu novērtē Biznesa inkubatora atbalstu, un cer, ka arī nākotnē tas nesīs jaunus biznesa kontaktus, kā arī nodrošinās pieredzes apmaiņu ar citiem inkubatora dalībniekiem.

Fl*sh you and me radītāji Raimonds un Līna Šteini kopā ar jaunāko kompānijas komandas dalībnieku Leonu.
Foto no personīgā arhīva

Business Incubator Open for New Prospective Entrepreneurs

The Business Incubator (BI) in the Faculty of Economics and Management welcomes new prospective entrepreneurs in the new academic year. Starting the third year of work, the BI has admitted 20 teams or 52 participants. Some prospective entrepreneurs shared their business ideas with us: professional cooking app Cookster – application software that helps to acquire cooking skills; social network for neighbours azza.me; IT system for Fédération Cynologique Internationale (FCI) (World Canine Organisation); mobile application Findo that helps finding your way around without internet connection; manufacturing of functional design objects, for example, kitchen boards; manufacturing of underwear and accessories. The BI participants have access to various free services, such as office premises, prototype studio, storage facilities, support for video-making and processing, expert consulting, etc.

Par LU studentu medijs

Search this website...

Izveidota jauna interneta vietne studentiem par studentiem

Andra BRIEKMANE, studentiem.lu.lv redaktore

Šogad Latvijas Universitātei (LU) apritēja 95 gadi, tādēļ augstskola bija pelnījusi labu un lielu dāvanu. Piedaloties pašiem svarīgākajiem Universitātes cilvēkiem – studentiem, tāda ir tapusi: kopš 24. novembra ikviens var lasīt, skatīt un iepazīt jauno LU studentu mediju *studentiem.lu.lv*, kurā vienkopus pieejami jau esošie un labi zināmie LU mediji (Mans medijs, Kivi TV, radio NABA, UbiSunt), kā arī Biznesa inkubatora un Studentu padomes mājaslapas un jaunumi. Paši studenti jaunajā vietnē kopīgiem spēkiem izveidojuši video, audio, ziņu un izklaides materiālus saviem kolēģiem – studentiem.

Pētot pasaules augstskolu pieredzi, ir skaidrs, ka līdzīga tendence studentu medijus apvienot kopīgā vietnē pašlaik aktuāla ir gan ASV augstskolās, gan Austrālijā. Latvijā studentu auditorijai mediju ir maz, un *studentiem.lu.lv* plāno aizpildīt šo nišu, jo kas gan labāk par pašiem studentiem zina, kāda informācija viņiem vajadzīga.

Interesanti, ka, piemēram, Kopenhāgenas Universitātes studentu medijs *University Post*, ko arī veido studenti, turklāt angliiski, ir viens no četriem ietekmīgākajiem Dānijas galvaspilsētas medijiem un spēj aktualizēt dažādus svarīgus jautājumus, kas saistīti ar studentu interesēm. Tāpat lielāko Anglijas, Vācijas, ASV un Austrālijas augstskolu atbalstīti mediji, ko veido studenti, ir gana kvalitatīvi, interesanti un mūsdienīgi, lai ieinteresētu jebkuru. Kāpēc gan lai Latvijā lielākās un tradīcijām bagātākās augstskolas studenti nevarētu izdarīt ko līdzīgu?

Idejas pamatā ir plāns, ka LU studentu medijā tiktu efektīvi izmantoti jau esošie mediji un studentiem padarīts pieejamāks gan tas, ko jau pašlaik dara, piemēram, Kivi TV (*kivi.tv.lv*),

Līdz 10. decembrim varēs pieteikties studiju un studējošo kredītu dzēšanai no valsts budžeta

Novembris 20, 2014 | Filed under: Likumi un noteikumi

Valdība 19.novembrī apstiprināja rīkojumus par studiju un studējošo kredītu dzēšanu no valsts budžeta līdzekļiem. Tie

Mans medijs (*mansmedijs.lv*), UbiSunt (*ubisunt.lu.lv*), radio NABA (*naba.lv*), Alma Mater, Biznesa inkubators un citi, gan kopīgi veidoti projekti un ziņas. Tas gan nenozīmē esošo mediju pārveidošanu, reformas vai Universitātes vadības aktīvu iesaistīšanos to darbībā, bet gan saliedēšanu un kopīgu sadarbību. Viens no būtiskākajiem sasniegumiem ir jaunu un interesantu materiālu radīšana un atbalsts studentu iniciatīvām. Centīsimies veidot pēc iespējas dažādu saturu un atspoguļot visdažādākās studentu aktivitātes.

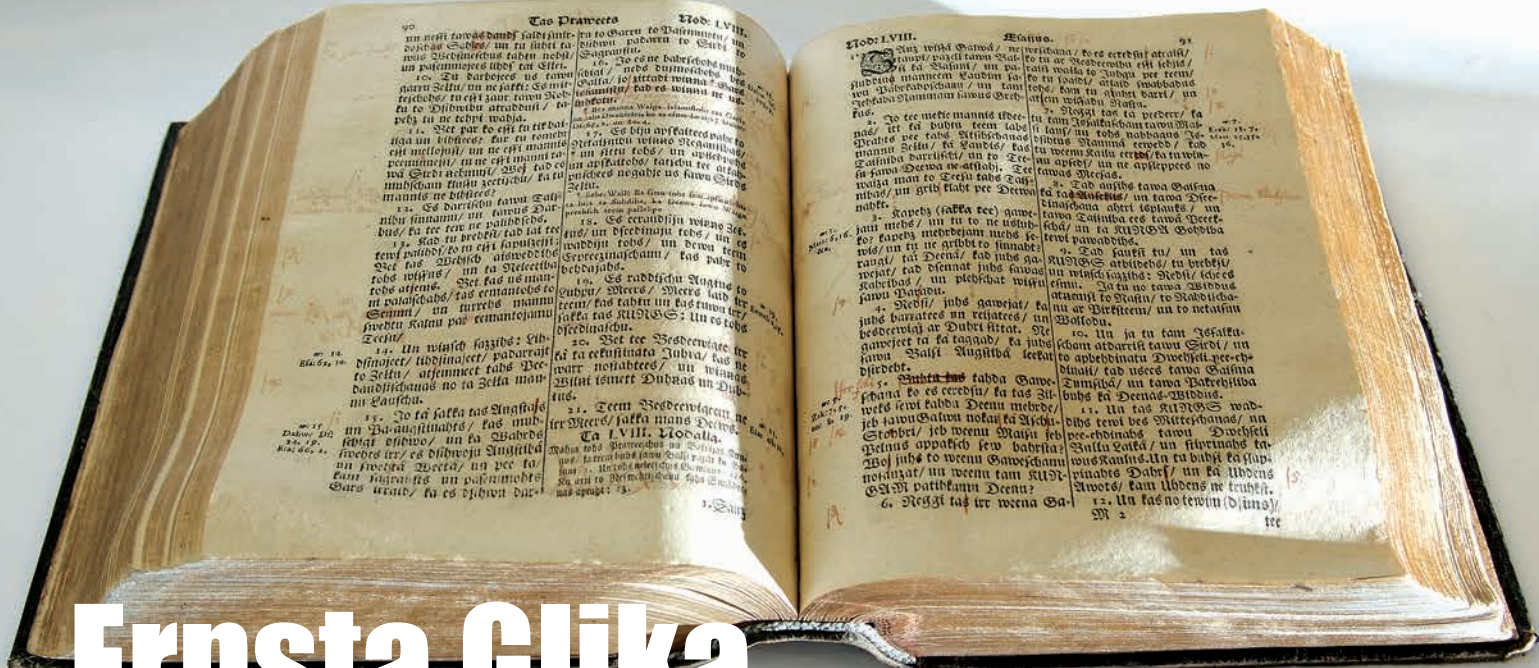
Jau pašlaik jaunajā vietnē var noskatīties studentu veidotus video par LU vecāko studentu vai Raiņa bulvāra klasiskās ēkas bēniņu noslēpumiem, uzzināt vairāk par «Iespējamās misijas» dalībnieku pieredzi skolās, atrast informāciju par stipendijām vai izlasīt par studentu pieredzi «kojās» un to, vai «Maskačkā» ir bīstami. Daļu pašreiz skatāmo un lasāmo materiālu veidojuši Sociālo zinātņu fakultātes jaunie žurnālisti un multimediju kursa studenti.

Jaunajā medijā turpmāk paredzētas arī videointervijas ar ārzemju studentiem un viņu veidoti materiāli angļu valodā par dzīvi Rīgā, stereotipiem un citām aktualitātēm. Tāpat būs arī izglītības politikas analīze no studentu skatpunkta, intervijas un daudz kas cits.

Svarīgi atzīmēt, ka medija tapšanā var iesaistīties ikviens students, kam ir, ko teikt saviem vienaudžiem. Ja jūti, ka runa ir tieši par tevi – raksti e-pastu un sūti uz adresi andra.briekmane@lu.lv

A new student-created website for students

This year the UL celebrated its 95th anniversary, and it deserved a good and big gift. One has been made by its most important people – students. Since November 24, anyone can get acquainted with the new UL student medium *studentiem.lu.lv* that brings together already existing UL media - *mansmedijs.lv*, *KIVI.TV*, *radio NABA*, *ubisunt.lv*, as well as the homepages and latest information from the Business Incubator and the Student Council. Moreover, students worked hand in hand to create video, audio, news and entertainment content for their peers.

Ernsta Glika

Ernsta Glika tulkotās Bībeles eksemplārs no Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas krājuma

Bībeles tulkojumā iedziļinoties

Ilona VILCĀNE

Jolanta Višņoha (*Jolanta Wiśnioch*) studē doktorantūrā Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātē. Par sava pētījuma objektu viņa ir izvēlējusies Ernsta Glika (1652–1705) Bībeles tulkojumu, doktora darba tēma – «Darbības vārds Glika Bībeles tulkojumā». Sarunā Jolanta atklāj, kā nonākusi līdz šādas tēmas izvēlei, cik ļoti viņai patīk latviešu valoda un kāpēc pētt senos rakstus ir tik aizraujoši.

Pastāstiet, kā jūs no Polijas nokļuvāt Latvijas Universitātē?

Es esmu studējusi Varšavas Universitātē Baltu valodu un vispārējās valodniecības katedrā, kur mācījos latviešu un lietuviešu valodu. Pirmā un galvenā valoda mums bija lietuviešu, bet ar latviešu valodu saskāros tikai 3. kursā. Jau pirmajā lekcijā sapratu, ka šī valoda man ļoti patīk un es gribētu to iemācīties labāk. 4. kursā nolēmu – viss, es braucu uz Latviju! Tolaik starp Poliju un Latviju bija noslēgts starpvaldību līgums, un, pamatojoties uz to, es 2004. gada janvārī nokļuvu Rīgā. Pavadīju te vienu semestri, taču pēc tam bija jāatgriežas Varšavā, lai pabeigtu studijas. Jau toreiz zināju, par ko rakstīšu savu maģistra darbu, tāpēc Rīgā sāku vākt materiālus, konsultējoties arī ar profesoru Pēteri Vanagu.

Atgrieziesies Varšavā, pabeidzu maģistra darbu, kas bija veltīts latviešu valodas darbības vārdiem ar piedēkli –ēt- 17. gadsimta tekstos. Beigusi studijas, sāku strādāt, taču visu laiku sapņoju atgriezties Latvijā.

Vai darbs bija saistīts ar latviešu, lietuviešu valodu?

Jā, bija. Es allaž meklēju darbu, kas būtu saistīts ar valodām, jo man likās svarīgi izmantot savas zināšanas. Gribēju arī praktizēt dzīvu valodu. Pirmais darbs bija saistīts ar datoriem – bija jāsavienās ar klientiem Latvijā un Lietuvā un jārunā latviešu un lietuviešu valodā. Pēc tam tulkošanas birojā, kur nācās daudz lasīt tekstu abās valodās. Uzņēmumam bija nodaļa Latvijā, un 2007. gadā man atkal pavērsās iespēja atgriezties Rīgā.

Kāpēc, studējot baltistiku, jūs izlēmāt pievērsties tieši latviešu valodai?

Man, protams, ļoti patīk arī lietuviešu valoda. Bet, kad latviešu valodas nodarbībā mūsu pasniedzēja stāstīja par Latviju un sāka runāt latviski, kad es izdzirdēju viesprofesoru – latvieti – runājam, es vienkārši iemīlējos šajā valodā! Tolaik man tā skanēja kā mūzika. Tagad es diemžēl vairs to tā neprotu saklausīt, jo ausis ir pieradušas. No pasniedzējiem uzzināju arī, ka latviešu valoda ir salīdzinoši mazāk izpētīta nekā lietuviešu valoda. Arī studenti biežāk izvēlējās savus darbus veltīt lietuviešu valodai. Tādā ziņā latviešu valodas zināšanas, kā arī pētījumi par šo valodu man likās vairāk nepieciešami. To, ka izvēlējos studēt baltu valodas, nenozēloju nevienu brīdi, tāpēc izlēmu studijas turpināt un 2013. gadā iestājos Latvijas Universitātē doktorantūrā.

Par kādu tēmu izvēlējāties rakstīt doktora darbu?

Turpinu savus pētījumus par darbības vārdiem un esmu palikusi tajā pašā 17. gadsimtā, taču šoreiz izvēlējos viena autora vienu darbu (toties ļoti apjomīgu) – es rakstu par darbības vārdiem Ernsta Glika Bībeles tulkojumā. Vēlos atlasīt visus tekstā lietotos darbības vārdus ar visiem lietojumu variantiem un formām un, līdzīgi kā maģistra darbā, izveidot to

indeksu vai vārdnīcu. Pēc tam, balstoties uz savāktajiem datiem, veikšu darbības vārdu analīzi. Pagaidām esmu izskatījusi Mateja un Jāņa evaņģēlija tekstus.

Doktora darba vadītājs ir prof. P. Vanags, kurš ar darba grupu izstrādā latviešu valodas 16. un 17. gadsimta vēsturisko vārdnīcu. Es ceru, ka mans darbs noderēs arī šim pētījumam. Bez tam domāju, ka verbu indeksam būs vērtība pašam par sevi. Šādus indeksus agrāk sastādījuši arī citi pētnieki, piemēram, Poznaņas Universitātes prof. Č. Kudzinovskis lietuvieša Daukšas «Postillai» vai arī Dienvidaustrālijas Flindersa universitātes prof. T. Fennels – Georga Manceļa darbiem.

Lai gan Gliks bija vācietis, Bībeles teksts liecina, ka viņa latviešu valodas zināšanas bija ļoti labas. Glika veikums ir apbrīnojams, īpaši ņemot vērā, ka viņš tulkoja no oriģinālvālodām, nevis, piemēram, no vācu valodas, kas būtu bijis vienkāršāk. Interesanti liekas arī tas, ka darbības vārdu saraksts ir ļoti latvisks, tajā gandrīz vai nav aizguvumu.

Vai ir jāizskata viss Bībeles teksts, un katrs darbības vārds jāizraksta?

Tā ir jādara. Protams, vieglākais veids būtu izmantot portālā *senie.lv* pieejamo meklētāju. Bet Bībelē ir sastopamas arī tādās formas, kas tekstā izmantotas tikai vienu vai divas reizes un netiek lietotas mūsdienās. Nelasot visu tekstu, daudzas formas var nepamanīt. Tas, protams, prasa laiku. Esmu izrēķinājusi, ka man nepieciešami aptuveni 20 mēneši, lai sastādītu visu darbības vārdu sarakstu, bet tas mani nebaida un esmu pārliecināta, ka Glika veikums ir pelnījis kārtējo pārskatīšanu.

Vai darbam izmantojat Glika Bībeli elektroniskā formātā?

Protams, pagaidām to izmantoju elektroniski, jo Jaunās Derības teksts jau ir pieejams internetā. Ar Veco Derību nav tik vienkārši, pašlaik tiek veidota tās elektroniskā versija. Daļa jau ir pārrakstīta, bet tā vēl ir jāpārbauda un jāpalabo.

Oriģinālais 17. gadsimta eksemplārs arī ir jāizmanto?

Pagaidām nē. Taču ir vietas, kas būs jāsalīdzina ar oriģinālu, un darba būs diezgan daudz. It īpaši strādājot ar Vecās Derības tekstu.

Kur ir pieejams oriģināls?

Piemēram, Misiņa bibliotēkā vai arī Bībeles muzejā Alūksnē, kur Gliks dzīvojis un strādājis.

Vai Glika Bībeli līdz šim kāds jau ir kārtīgi izpētījis?

Pēdējais nopietnais pētījums ir tapis 1908. gadā, un to veica prof. Pēteris Šmits. Tas ir apjomīgs, bet kopš tā laika ir pagājis jau vairāk nekā 100 gadu. Pie tam šis pētījums ir veltīts diezgan plašam jautājumu lokam. Es savā darbā koncentrējos tikai uz darbības vārdiem. Ir tapuši arī pētījumi par atsevišķām problēmām, piemēram, Emīlija Lāme pētīja to, vai Gliks rakstīja Bībeli pats vai varbūt ar kādu ir sadarbojies. Jāatzīst, lasot tekstu, arī es esmu pamanījusi, ka, iespējams, ir bijuši vairāki autori. Visus šos jautājumus noteikti nav iespējams apvienot vienā disertācijā, bet darbs ar tekstu patiešām ir

Jolanta Višņoha. Foto no personīgā arhīva

interesants. Es nekad nezinu, kas būs nākamajā lappusē. Bībele taču sastāv no tik dažādiem tekstiem – gan vēstulēm, gan mīlas dziesmām. Tā stāsta par ļoti dažādam dzīves norisēm, un tas nozīmē, ka arī darbības vārdu skaits ir liels.

Vai Polijā arī ir Bībeles tulkojums, kam ir tik liela nozīme kā Latvijā Glika tulkojumam?

Jā, ir, un tas ir tapis 100 gadus agrāk nekā Glika Bībele. Visiem Bībeles tulkojumiem, jo īpaši pirmajiem, ir liela loma gan valodas veidošanas procesā, gan kultūras dzīvē. Arī par Gliku var teikt, ka viņa tulkojums 200 gadu veidoja latviešu rakstu valodas kanonu.

Vai redzat atšķirību starp Latvijas un Polijas studentiem un studiju vidi?

Es apbrīnoju Latvijas studentus, jo šeit visi pārsvarā strādā un paralēli studē. Nodarbības maģistrantūras studentiem notiek vēlu vakaros, un visi ļoti apzinīgi gatavojas, neņemot vērā nogurumu pēc darba. Salīdzinājumā ar laiku, kad es studēju Varšavā, ir mainījušās arī iespējas, jo daudz ko var atrast internetā, arī pasniedzēji tagad atvieglo studentu dzīvi, sagatavojot nepieciešamos materiālus. Kādreiz bija daudz biežāk pašam jāiet uz bibliotēkām un jāmeklē.

Vai jūs pēc doktorantūras beigšanas domājat palikt zinātnē?

Esmu iemācījusies vispār neplānot. Kad atbraucu uz Latviju, apsolīju vecākiem, ka tikai uz gadiņu – iemācīšos valodu un atgriezīšos. Un tā jau septiņi gadi ir pavadīti šeit...

Studying the Bible translation by Ernst Glück

Jolanta Wiśnioch is a doctoral student at the UL Faculty of Humanities. The object of her research is Ernst Glück's (1652-1705) translation of the Bible, and the theme for her Doctoral Dissertation – «The Verb in Glück's Bible Translation». She obtained her master's degree at the University of Warsaw, Faculty of Applied Linguistics. Jolanta speaks about how she chose her dissertation theme, how much she likes the Latvian language, and why it is so exciting to study ancient texts.

Profesori un viņu četrkājainie draugi

Enija Pohomova un Cēzars.
Foto no personīgā arhīva

Gundega PREISA

Katru gadu rudenī aktivizējas dzīvnieku aizsardzībai veltīti darbi un pasākumi, jo 4. oktobrī visā pasaulē atzīmē Starptautisko dzīvnieku aizsardzības dienu. Dzīvnieku tiesības un ētiskais statuss ir salīdzinoši jauna disciplīna tiesību zinātnē un filozofijā. Latvijas Universitātē (LU) dzīvnieku ētikas pētniecībai padziļināti ir pievērsies Vēstures un filozofijas fakultātes Praktiskās filozofijas katedras lektors Artis Svece. Šajā semestrī LU *Open minded* visiem interesentiem piedāvā A. Svecas lekciju kursu «Dzīvnieku un vides ētika», visas lekcijas būs pieejamas internetā.

Alma Mater nolēma apjautāties Universitātes docētājiem un darbiniekiem par viņu dzīvniekiem, kā tie pie viņiem nokļūvuši un kāda ir viņu kopīgā ikdiena. Tiesa, mums gan neizdevās atrast nevienu eksotisku dzīvnieku īpašnieku, tomēr četri kolēģi piekrita pastāstīt par saviem mīļajiem – suņiem vai kaķiem.

Dūda un torte

Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras profesores Jautrītes Briedes ģimenē dzīvo vilku sugas kucīte Dūda, papildona šķirnes sunīte Šarlote, kā arī kaķene Līte. Dūdai ir jau trīspadsmit gadu, Līte ir nedaudz jaunāka, bet Šarlote saimei pievienojās pēdējā.

Profesore stāsta: «Dūda pie mums nokļuva pirms trīspadsmit gadiem, kad sākām dzīvot savā jaunajā mājā un sapratām, ka vajag kādu, kas to pieskata, kad paši esam prom. Lasījām grāmatu par suņiem, par viņu raksturu un īpatnībām un sapratām, ka vislabākais draugs un mājas sargs mums būtu vilku sugas kucīte. Tad mums piedāvāja kucēnu, kura mamma bija vilcenīte, bet par tēti īsti skaidrības nebija. Tā kā mums nebija svarīgi ciltsraksti, mēs šo kucēnu labprāt adoptējām un nosaucām par Dūdu. Līte pie mums ieradās pēc tam, kad bijām zaudējuši savu iepriekšējo kaķīti. Savukārt Šarloti kā savu sunīti ļoti gribēja meita.»

J. Briedes ģimenē ir bijuši vairāki kaķi ar ļoti atšķirīgu raksturu. Piemēram, Pirāts reagējis uz jebkuru skaņu un kustību, pieticis naktī nedaudz pakustināt kāju pirkstus, kad tajos tūdaļ iekodušies kaķa asie zobi. Savukārt Līte esot lēna un klusa, viņai garšo kafija, no rītiem viņa pacietīgi gaidot, kad varēs nolaizīt pie izdzertās krūzītes malas pielipušos biezumus. Arī suņiem bijušas savas manieres. Kolliju kucīte Bille, kas profesores ģimenē dzīvoja pirms Dūdas, bijusi īsta dāma, dārzā staigājusi tikai pa taciņām un, ja kažokā ieķēries kāds dadzis, vairs nevarējusi paiet. Turpretī ja Dūdai mežā vai citā garākā pastaigā kļūst karsti, viņa, lai atvēsinātos, var izvērtīties dubļu peļķē un pēc tam izskatās kā netīrs sivēns. Atšķirībā no Šarlotes, kam pamatā garšo tikai gaļa, Dūda labprāt

mieļojas arī ar veģetāru pārtiku, jo īpaši gurķiem, zirņiem un burkāniem, kurus viņa dažkārt pati savāc dārzā: «Kaut arī Dūdas dēļ ap dārzenu dobēm ir uzcelts žodziņš,» stāsta profesore, «pusi no burkānu dobes viņa tomēr pamanās noēst. To, kā attaisīt vārtu krampīti, viņa ātri «atkoda», tagad vārtiņi ir arī jāaisien, bet to dažkārt aizmirstam izdarīt. Ja kucīte tiek pie zirņiem vai gurķiem, tos viņa nevis nokož, bet, kāpjoties atpakaļ, norauj. Tad varat iedomāties, kāda izskatās gurķu vai zirņu dobe, kurā pabijusi Dūda!»

Kāda atgadījuma dēļ Dūda kļuva zināma profesores kolēģiem Juridiskajā fakultātē. Pēc ievēlēšanas asociētās profesores amatā J. Briede nolēmusi pacienāt kolēģus ar pašas ceptu torti. Tortei aizbraukusi pakaļ kopā ar Dūdu, jo pēc tam gribējusi doties uz mežu – pati slēpot, bet Dūda tur varēs izskraidīties. Atpakaļceļā uz fakultāti viņa iegājusi veikalā, Dūda un torte palikušas mašīnā – suns bagāžas nodalījumā, bet torte zemē starp sēdekļiem. Nelaime tikai tāda, ka viens sēdeklis bijis atgāzts, lai varētu ielikt slēpes. Atgriezies no veikala, viņa pieķērusi Dūdu sēžam uz krēsla un pilnu muti aizgūtnēm ēdam (rijam!) torti. Tā kā 2/3 tortes nebija aizskartas, palaidnes saimniece nogriezusi apsmurgāto daļu un pārējo aizvedusi uz darbu. Veikalā gan nopirkusi vēl vienu torti un kolēģiem izstāstījusi, kas atgadījies ar mājas torti... Izņemot divus kolēģus, pārējos šis stāsts nav atturējis no tortes baudīšanas un atzīšanas par gardu esam.

Kaķu glābēji

Teoloģijas fakultātes lietvede un teoloģijas doktorantūras studente Enija Pohomova daudz laika velta pamestu un negribētu kaķu glābšanai un aprūpēšanai, un to viņa dara kopā ar savu draugu, arī teoloģijas doktorantu un docētāju fakultātē Guntaru Rēboku.

Agrā bērnībā Enijas mājās bija divi kaķi, bet apmēram septiņu gadu vecumā meitenei diagnosticēja bronhiālo astmu. Līdz ar to kaķi un citi dzīvnieki viņas dzīvē tika aizliegti un abi ģimenes kaķi likvidēti. Enija jutās ļoti vainīga gan par notikušo, gan par to, ka nekad nevarēs būt ar dzīvniekiem. Viņa stāsta: «Es ticu Dievam un tam, ka cilvēkam kā Dieva līdzībai ir ne tikai privilēģija spēt domāt un apzināti dzīvot, bet arī atbildība apzināti izturēties pret dzīvo pasauli, pret visu, kas ir apkārt. Ikvienam ir savs veids, kā palīdzēt pasaulei, un tas raksturo cilvēku, viņa ticību, pārliecību un viņa absolūto iesaisti – mūža aicinājumu, jo pasaulē ir lietas, kas cilvēku aizskar līdz sirds dziļumiem un par ko mēs esam gatavi iestāties līdz pēdējam. Man daudz kas rūp šajā pasaulē, bet absolūta

Enijas kaķe Trīnīte peles tagad medī citos, labākos medību laukos. Foto no personīgā arhīva

Profesore Jautrīte Briede un Dūda.
Foto no personīgā arhīva

iesaiste ir tieši tajā, lai kaut kādā veidā nodrošinātu dzīvnieku labklājību, jo visvairāk man sāp dzīvnieku un dabas iznīcība, ko radījis cilvēks.»

Enija nepadevās slimībai, tāpēc pamazām mācījās sarast ar dzīvo pasauli. Viņa regulāri brauca uz laukiem, ganīja cūkas, baroja lopus un palēnām astmu «iedzina stūrī», tas ir, esot kopā ar dzīvniekiem, astma vairs nesaasinājās. 16 gadu vecumā viņa pieņēma pirmo kaķi, mazu runcīti, kuru nosauca filozofa Ničes vārdā. «Tajā brīdī es atkal sajutu prieku, ne tikai tāpēc, ka zināju – viens kaķis būs mīlēts līdz sava mūža beigām, bet arī sajutu to vienkāršo prieku, mieru, par to, ka pasaulē ir tādas radības,» stāsta Enija. Pēc vidusskolas beigšanas viņa pārcēlās uz dzīvi Rīgā, un Niče palika dzīvot pie vecāsmamma. Ar laiku vēlme atkal piepildīt savu dzīvi ar prieku par dzīvniekiem atgriezās.

Dzīvniekiem, kas nonākuši uz ielas, vēlas palīdzēt arī Enijas draugs Guntars. Pirmo pie sevis viņi paņēma no atkritumu izgāztuves izgābtu mazu kaķēni, kuru nosauca par Hēru – lielāko un varenāko no dievietēm. Viņa uzreiz pie jaunajiem saimniekiem pierada un pieņēma viņus. Sapratuši, ka Hērai ir vientuļi, jo viņa visu laiku dzīvoja mājās un ārā negāja, pieņēma kaķēni Minnīti. Kaķiem ļoti patīk spēlēties barā un just sabiedrību, tāpēc divi kaķi ģimenē neesot lieks apgrūtinājums, bet gan divkārtšs prieks.

Vēl pēc gada, izlasījuši sludinājumu par kaķēni, kura, maziņa būdama, ziemas laikā sala uz ielas, jo citi sētas kaķi neļāva viņai patverties pagrabā, Enija ar draugu mājas deva arī tai un nosauca par Trīnīti. Diemžēl šis ir stāsts ar traģiskām beigām: «Dzīvojam Čiekurkalnā, kur ir ļoti mierīga, klusa un zaļa vide. Šī gada pavasarī, kad palika silts, kaķi sāka iet ārā. Vienā ļoti skaistā pavasara dienā mašīna pārbrauca pāri Trīnītei, pat neapstājās, vienkārši aizbrauca prom. Viņa bija vēl dzīva, bet neglābjami sakropļota un palēnām mirstoša. Es viņu tādu vedu cauri visai Rīgai pie vienīgā veterinārārsta, kas strādāja sestdienas vakarā. Šausmīgi raudāju, jo zināju, ka nekas labs nebūs. Nācās viņu iemidzināt. Pirms tam atvadījos no Trīnītes. Viņa mierīgi gulēja un skatījās man acīs...»

Kopš Trīnītes nāves abi palīdzējuši daudziem kaķiem. Uzmeistarējuši ziemas patvertnes ielas kaķiem – siltinātas kaķu mājas, nes viņiem ēst, četrus mazus kaķēnus izaudzinājuši par lieliem tīģeriem, kuri tagad visi atraduši savas īstās mājas. Katru dienu tiekas ar Cēzaru, kaimiņu kaķi, kuru saimnieki ir izlikuši uz ielas – baro, ķemmē, mīļo un vienkārši pasēž ar viņu kopā.

Cēlā Ala

Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas nodaļas profesore Vitas Zelčes kaķene Ala ir par sevi pārliecināta un ļoti pašapziņīga. Stāstot par viņas izcelsmi, saimniece teic, ka Ala ir pelēkbalto tīģeru dzimtas kaķis, tomēr norāda, ka vecumu, tāpat kā dāmām, cienījamām kaķenēm nav pieņemts atklāt. Profesores mājās Kurmenē dzīvojuši vairāki ļoti vareni Alas senči, piemēram, Floksis, Incis, Vāvere, kuri ir bijuši apkaimes kaķu sabiedrības līderi vai «karaļi». Ala gan ir kļuvusi par pilsētnieci un uz laukiem dodas vien brīvdienās. Aizvadītajā vasarā Kurmenes kaķu sabiedrībā Alas ierašanās izvērtusies par lielu notikumu, pie viņas gandrīz kā pie «troņmantnieces» t. s. goda vizītēs ieradusies visi kaimiņmāju kaķi. Bijis ļoti interesanti vērot kaķu sabiedrības dzīvi.

Raksturojot savu mīluli, profesore stāsta, ka Ala ir skaista un gudra kaķe, kas allaž iestājas par kārtību un tīrību, prot novērtēt labu ēdienu, mūziku, tautiskas segas un komfortu. Tāpat viņa ir ļoti patstāvīga, un saimniecei šķiet, ka viņa ir tikai Alas dzīvokļa apakširniece, kas veic arī kalpones un ēdinātājas pienākumus.

Tā kā agrīnā bērnībā Ala bija mežonīgs kaķēns, kas nevēlējās komunicēt ar cilvēkiem, viņa izvēlējās ļoti savdabīgas dzīvesvietas jeb slēptuves, kas faktiski bija alas. No šī «alu dzīves» perioda viņa arī ieguvusi Alas vārdu.

Rodžers no Slokas

Latvijas Universitātes Sabiedrisko attiecību departamenta direktora un LU Radio NABA programmas direktora Madara Štramdierra ģimenei pirms četriem gadiem piepulcējās Rodžers – garspalvainā takša jauktenis no Slokas patversmes. Rodžera stāsts ir samērā klasisks – patversmē suns nokļūva, jo viņa saimniece aizbrauca strādāt uz ārzemēm, un tā, neviena negribēts, viņš patversmē nodzīvoja aptuveni sešus mēnešus, kļūstot par kāda darbinieka mīluli, kurš laiku pa laikam paņēma viņu līdzī uz savām mājām. Ar Rodžeru pirmā iepazīšanās Madara kaimiņiene, kura viņa ģimenei pastāstīja par suni un parādīja viņa bildes. Tā kā doma par suņa pieņemšanu pēc iepriekšējā suņa aiziešanas, kas notika pirms gada, jau bija nobriedusi un Rodžers visiem iepatikās, mājinieki lēmumu, negaidot saimnieka piekrišanu, jau bija pieņēmuši pēc bilžu apskatīšanas. Sekojošā formāls iepazīšanās brauciens uz patversmi, un suns uzreiz

Profesores Vitas Zelčes Ala.
Foto no personīgā arhīva

nonāca ģimenē. Pirmā diena jaunajās mājās Rodžeram, kurš visupirms tika izmazgāts un sakopts, radīja pārāk daudz emociju, kas acīmredzot izraisīja apjukumu, tāpēc suns aizbēga.

Rodžers ir temperamentīgs, bet vienlaikus arī paklausīgs, apvienojot sevī instinktu nosacīto trakulību un mieru un pacietību, ko, šķiet, vislabāk apgūst suņi, kuri dzīvo kopā ar maziem bērniem. No vienas puses, viņš ir nevaldāms un «atdod dabai savu daļu», jo, negaidot atļauju un neklausot aizrādījumus, pieprasa izskrieties un izdauzīties, arī dārzniekam viņš ir slihta kompānija, jo mēdz izrakņāt gan savas, gan kaimiņa dobes. No otras puses – viņš nekad nevienam nav nodarījis pāri, stoiskā mierā pacieš, ka Madara meitas viņu ņurca un visādi citādi izrāda dažkārt pārlielu uzmanību, kā jau bērni. Neraksturīgi suņiem viņš nav izvēlējis par savu saimnieku vienu ģimenes locekli, viņš uzpasē katru – ik dienu sagaida mājās visu ģimeni un izskatās noraizējies, ja kāds ilgi nepārrodas. Kā stāsta Madars, Rodžers pa šiem gadiem attīstījies gluži vai neticamas, telepātiskas spējas sajūst, kad ar mašīnu tuvojas kāds mājinieks, kad tā vēl ir savu 15 minūšu braucienu attālumā.

Madars Štramdiers un Rodžers. Foto no personīgā arhīva

Professors and their pets

Since 4th October is the World Animal Day, autumn seems an appropriate time for animal protection events. *Alma Mater* decided to ask the University lecturers and employees to tell us about their pets and their life stories. We could not find any exotic pet owner, but four colleagues agreed to tell us about their cats and dogs. Jautrīte Briede, Professor at the Faculty of Law, Enija Pohomova, the Programme Secretary of the Doctoral programme in Theology and Science of Religions, Vita Zelče, Professor at the Faculty of Social Sciences, and Madars Štramdiers, Director of the Public Relations Department, share their pet stories with the readers.

PIETURZĪMES

LU Ķīmijas fakultātes doktorants.

Fakultātē strādā arī Farmaceutiski aktīvo cietvielu pētniecības grupā.

Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā studē diriģēšanu pirmajā kursā.

Šī gada novembrī saņēmis AS *Grindeks* fonda «Zinātnes un izglītības atbalstam» apbalvojumu «Sudraba pūce».

2010. gadā saņēmis «Zelta Zivtiņas» stipendiju vairāk nekā 1400 eiro vērtībā kategorijā «Mūzika».

2008. gadā, vēl mācoties Jēkabpils Valsts ģimnāzijā, starptautiskā ķīmijas olimpiādē Budapeštā, Ungārijā, ieguvis bronzas medaļu.

2008. gadā ar domubiedriem izveidojis jauniešu roksimfonisko Kazanovas orķestri.

Dzīves moto – «Jo vairāk dari, jo vairāk vari izdarīt».

Mūzika, kas iedvesmo – Sergeja Raĥmaņinova 2. klavierkoncerts.

Koncertā Mazajā ģildē 2011. gada decembrī.

Foto: Klāvs Zvejnieks

Toms Rēķis – cilvēks orķestris

Anete BERTHOLDE

Pa dienu Toms sastopams ķīmijas laboratorijā, pētot zāļu aktīvo vielu kristāliskās formas, bet vakarā Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, iemēģinot roku diriģēšanā.

Kur Toms Rēķis, tur viss aiziet – šādu komentāru atradu labdarības iniciatīvas «Labie darbi» mājaslapā, kur Kazanovas orķestris saņēma finansējumu vijoles iegādei.

Ja ir kāda ideja, kura aizrauj un neliek mieru, tad es tiešām tai pieslēdzos. Bieži tas pat var robežoties ar stūrgalvību... Bet, ja redzu rezultātu, kas man šķiet labs, tad cenšos darīt visu, lai ideju realizētu!

Viena no idejām, kas nelika mieru, bija orķestris?

Orķestris izveidojās nejauši. Ar klasesbiedriem žetonvakarā iestudējām izrādi «Kazanovas mētelis» un gribējām dzīvo mūziku. Pielikām vienu instrumentu, tad otru, līdz sapratām, ka mums jau veidojas miniorķestris, kuram nepieciešams diriģents. Sākumā bija plānots, ka spēlēšu klavieres, bet beigās kļuva par diriģentu. Nosaukumu Kazanovas orķestris izvēlējāmies, ņemot vērā izrādes nosaukumu.

Orķestris bija plānots kā vienreizējs projekts, bet tad parādījās iespēja spēlēt vēl kādā koncertā, un tā no koncerta uz koncertu turpinājām.

Tagad mums ziemā iestājusies pauze. Pēdējie koncerti bija šī gada martā Lielajā ģildē, pēc tam devos studēt apmaiņas programmā uz Budapeštu un izstrādāju maģistra darbu, un tad jau sekoja vasara. Vasarās parasti neko nedarām, lai ir laiks paceļot un kārtīgi atpūsties. Parasti sākam rudenī, bet šoruden visa bija tik daudz, ka pagaidām orķestra nākotne ir neskaidra. Tas prasa ļoti, ļoti daudz laika.

Orķestri ar domubiedriem izveidojāt, vēl mācoties Jēkabpilī, bet kā izdevās noturēties kopā Rīgā?

Pārceļoties uz Rīgu un uzsākot ķīmijas studijas, domāju, ka ideja par orķestri pagaisīs, bet tad draugi orķestranti vienu nakti mani aizveda uz ezeru, nosēdināja laipas galā un, paši krastā stāvēdami, jautāja: kas būs ar orķestri? Biju tik ļoti nobijies, ka viņi mani iegrūdīs ezerā, ka atbildēju – orķestris būs. Tajā brīdī gan man galvā bija miljons domu – kā, kurā brīdī, kādās telpās... Bija traki, bet neko citu nevarēju atbildēt, un mani pašu jau arī interesēja turpināt. Tā lēnām sākām virzīties uz priekšu, un kolektīvam pievienojās arī rīdzinieki un jaunieši no citām vietām.

Spēlējāt gan roku, gan tautasdziesmas. Kā izvēlējāties repertuāru?

Tas vienmēr bija liels stilu kokteilis, tāpēc arī koncertiem nebija nosaukumu. Par izvēli – nekad nespēlējām mūziku, kuru var paņemt no plaukta, jo daudzi jaunieši, kas orķestrī spēlēja, bija no mūzikas skolām vai mūzikas vidusskolām, kur arī spēlēja orķestros. Kazanovas orķestris bija pavisam kas cits,

Darbā Ķīmijas fakultātē.
Foto no personīgā arhīva

tāpēc viņiem radās interese darboties. Tā kā nespēlējām akadēmisko mūziku, pašiem arī vajadzēja veidot aranžējumus.

Aktieriem parasti ir mīlākā luga, ko spēlēt, vai arī tev kā diriģentam bija mīlākais skaņdarbs?

Tā kā aranžējumus veidoju pats, es vienkārši nevarēju uztaisīt kaut ko tādu, kas man nepatika, jo aranžēšanu neesmu mācījies. Uz papīra varu uzlikt tikai to, kas lido galvā un patīk.

Veidoji aranžējumus gandrīz visiem orķestra spēlētājiem skaņdarbiem, lai gan tolaik bijī beidzis tikai mūzikas skolu. Pārējo apguvi pašmācības ceļā?

Nevarētu teikt, ka daudz apguvu, jo arī tagad nevaru vienkārši piesēsties un tehniski uzrakstīt aranžējumu. Mēs bijām ļoti ieinteresēti dzirdēt, kā tas skanēs, un viss, ko orķestrī darījām, bija eksperiments. Tāpat kā ķīmijā – skaties, kas sanāk,

un pēc tam pielabo. Un tā arī bija, pēc pirmajām atskaņošanas reizēm notīm parādījās miljons redakciju. Tās bija milzīgas čupas ar notīm, jo, kad nāca jaunās redakcijas, viss bija jālabo. Kaut kas jauns ienāca prātā visu laiku. Viena milzīga papīru čupa. Vēl tagad mājās skapji pilni...

Kā tev vispār radās interese par mūziku?

Uz mūzikas skolu mani aizveda mamma. Atceros, ka kādā saulainā dienā, kad gājām pie vecmamma, viņa man prasīja, vai negribu iet mūzikas skolā, un es teicu – jā. Tad viņa jautāja, ko vēlos spēlēt, un, pat nedomājot, pateicu, ka ksilofonu. Tas bija pirmais instruments, kas ienāca prātā. Bet pēc tam mamma izstāstīja, ka vectēvs savulaik spēlēja saksofonu un klarineti un ka instrumenti vēl saglabājušies, tāpēc beigās tomēr palikām pie klarnetes. Vectēvs man bija diezgan māksliniecisks. Atceros, ka uz bērnudārza iestudējumu viņš man izveidoja lielu, skaistu vilka masku. Jaunībā viņš spēlēja arī ballēs.

Tad jau muzikalitāte tev no vectēva, bet kā radās interese par ķīmiju?

Mamma bija bioloģe un ķīmijas skolotāja, varbūt tāpēc radās interese par ķīmiju. Atceros, ka ķīmijas klase atradās trešajā stāvā, un, vēl ejot bērnudārzā, man bija bail kāpt pa kāpnēm, jo viss bija tik liels, un pēc zvana pretī nesās lieli skolēni. Pats tad jutos mazs, un man šķita, ka nokritīšu, bet līdz klasei kaut kā tiku. Ķīmijas klasē bija milzīga periodiskā tabula un demonstrējumu galds, bet sagatavotavā daudz lielu skapju ar skaistām vielām pudelēs. Tas mani ieinteresēja.

Ķīmiju sāku apgūt jau piektajā klasē, kad atradu mācību grāmatas un pats sāku lasīt un mācīties. Daudz es nesapratu, un atceros, ka man pat bija slikta sajūta, jo lasīto nevarēju saprast. Septītajā klasē gan ķīmija mani tik ļoti vairs neinteresēja, jo tad nāca programmēšana. Gāju pat uz programmēšanas privātstundām, jo tas aizrāva.

Kazanovas orķestris Kalnciema kvartālā 2012. gada vasarā.
Foto no personīgā arhīva

Bet, kad astotajā klasē sākās ķīmija, tā padevās viegli, jo daudz biju apguvis pirms tam. Skolotāja pat piedāvāja braukt uz olimpiādi, bet atteicos, jo programmēšana interesēja vairāk. Pēc tam gan palika žēl, ka tik daudz esmu mācījies, bet tagad to neizmantoju, tāpēc uz olimpiādi tomēr izlēmu doties.

Olimpiādes dienā piecēlos ar temperatūru 38 °C, bet tomēr uz olimpiādi devos, un vakarā skolotāja ziņoja, ka esmu uzvarējis. Pēc tam sekoja valsts olimpiāde, kur ieguvu bronzu. Vidusskolā, savukārt, sestdienās sāku braukāt uz ķīmijas nodarbībām olimpiāžu uzvarētājiem Rīgā. Tā lēnām ķīmija mani ievilka savos nagos.

Pašlaik studē divās augstskolās un arī fakultātē strādā pētniecībā. Kā tu visam atrodi laiku?

Vienmēr saku – jo vairāk dari, jo vairāk vari izdarīt! Turklāt man ļoti patīk tas, ko daru. Nekad nevarētu strādāt darbu no 9.00 līdz 17.00. Man šķiet, ka tad mani no darba izmestu otrajā dienā. Strādājot par pētnieku, man patīk tas, ka nezinu gala rezultātu un to, ko darīšu nākamajā dienā. Uz fakultāti strādāt esmu gājis arī pusnaktī, bet citreiz brīvāks brīdis ir dienas vidū.

Saka, ja cilvēks nodarbojas ar mūziku vai mākslu, tas attīsta loģisko domāšanu, kas, savukārt, var palīdzēt zinātnē. Vai esi jutis, ka mūzika tev ir palīdzējusi ķīmijas studijās?

Domāju, ka mūzikas studijas dod plašāku redzējumu. Principā esmu ļoti slinks, un, ja man visu laiku būtu jādomā tikai par ķīmiju vai tikai par mūziku, tas man ļoti ātri apniktu, tajā brīdī es attīstībā varētu iesprūst.

Vai, tavuprāt, ķīmija arī ir radoša?

Jā, noteikti – tas, kas notiek laboratorijā, ir sava veida māksla. Ir apraksti – iebērt, samaisīt vai uzvārt kādu vielu, bet tas var sanākt vai nesanākt. Viens var visu *sačakarēt*, bet citam vēl kaut kas ienāk prātā, un viņš izdara tā, ka sanāk labāk. Ķīmiju var salīdzināt ar ēst gatavošanu, kas arī ir māksla. Ēdienu receptes ir pieejamas visiem, bet viens cilvēks pēc receptes var pagatavot ko fantastisku, bet otrs ēdienu var padarīt neēdamu.

Vai tev patīk gatavot ēst?

Patīk, bet daudz negatavoju – vairāk gatavot un mazgāt traukus sanāk laboratorijā, jo tur trauku ir vairāk nekā virtuvē.

Laboratorijā pavadi daudz laika. Kas tevi saista pētnieciskajā darbā?

Pētniecība sākumā mani neinteresēja, jo nekad neesmu jutis aicinājumu kaut ko atklāt, bet pēdējos gados pētīt ir iepaticies, jo, atklājot ko jaunu, rodas sapratne par lietām, kas vēl nav strukturētas un aprakstītas mācību grāmatās.

Man patīk sistematizēt – ja redzu mācību grāmatas struktūru, man veidojas konkrēts priekšstats, un pēc tam jūtu, ka varu to skaidrot arī citiem. Atceros, ka, apgūstot ungāru valodu, sākumā viss šķita nesaprotams, bet, kad atradu patiešām labu mācību grāmatu, kur valoda sadalīta pa atomiem, radās izpratne un vēlme mācīties.

Man ungāru valoda šķiet viena no sarežģītākajām Eiropas valodām. Vai tev izdevās to apgūt?

Ungāriski runāju, bet par sarežģītību varu strīdēties... Tikpat labi varētu pierādīt, ka latviešu valoda ir vissarežģītākā. Ungāru valodā ir aptuveni 30 locījumu, bet tajā pašā laikā

Kopā ar domubiedriem pārgājienā Slīterē.
Foto: Oskars Rozenbergs

struktūra ir loģiskāka nekā latviešu valodā, jo mums ir izņēmums izņēmuma galā – tik sarežģīts tas valodas audums uzausts. Vispār man pēdējā laikā radusies liela interese par lingvistiku un nākotnē vēlētos apgūt vēl kādu valodu. Esmu gan ļoti slinks mācīties vārduņus, jo tur nav sistēmas, tie vārduņi vienkārši ir jāmācās.

Interesējies par dažādām kultūrām un jaunu valodu apguvi. Vai nākotnē apsver iespēju pārcelties uz dzīvi citur?

Neizslēdzu, ka vēlreiz uz kādu laiku varētu kaut kur doties, bet aizbraukšanu pavisam nekad neesmu apsvēris. Jūtu, ka Latvijā nemaz neesam sliktāki par citiem, bet esam ļoti konkurētspējīgi. Fakultātē man ir fantastiski kolēģi, kā arī atbalstošs profesors – Andris Actiņš. Ir prieks šeit būt!

Nākotnes plāni saistās ar akadēmisku karjeru šeit, Latvijā?

Parasti vienmēr skatos, kāda ir situācija un iespējas. Man šķiet bezjēdzīgi kaut ko plānot, jo viss var mainīties. Tu neesi viens, apkārt ir cilvēki, un arī apkārtējā vide ir mainīga, tāpēc priecājos par to, kas ir tagad, un cenšos padarīt to labāku!

Vai tev ir kāda ideja, kas pašreiz neliek mieru?

Mans sapnis ir, lai vienmēr atliek laiks ceļošanai un skaistu vietu iepazīšanai. Man nepatīk tādi ceļojumi – aizbrauc tur, paskaties to. Tā vietā man patīk doties uz kādu nomaļāku ciemu, kur var redzēt, kā cilvēki patiešām dzīvo. Pie dabas jūtos daudz labāk un, esot pie dabas, varu tiešām atpūsties!

Toms Rēķis – One Man Band

Toms Rēķis is a doctorate student at the UL Faculty of Chemistry. In the daytime, he studies the crystalline forms of active substances of drugs in the chemical laboratory. In the evenings, he masters conductor skills at Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music. He tells us about the beginnings of the youth symphonic rock orchestra «Kazanovas Orķestris» in 2008, about his interest for chemistry, and how to manage it all. Toms' motto for life is – the more you do, the more you can do!

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

17.08.

Zināšanu pagalms Vērmanes dārzā

16. un 17. augustā ikgadējo Rīgas svētku laikā LU Radio NABA sadarbībā ar LU Rīgā, Vērmanes dārzā, aicināja iepazīt aizraujošo zinātnes pasauli, dodot iespēju paviesoties brīvdabas zinātniskajā laboratorijā «Zināšanu pagalmā». Kopā ar mazākajiem pasākuma apmeklētājiem un viņu ģimenes locekļiem darbojās brīvdabas zinātniskās laboratorijas saimnieki – Vilibalds Zimulis un Doroteja Dzēšgumija. Apmeklētāji divu dienu garumā varēja pārbaudīt savas zināšanas dažādās zinātņu nozarēs, izprast to pamatlikumus, kā arī vērot eksperimentus u. c.

Foto: Radio NABA

29.09.

Sveic pirmo reizi akadēmiskajos amatos ievēlētos darbiniekus

LU notika darbinieku sapulce, kurā LU rektors prof. Mārcis Auziņš iepazīstināja ar būtiskākajiem LU darbības rādītājiem, dažādiem sasniegumiem un to novērtējumu, kā arī sveica jaunievēlētos akadēmiskos darbiniekus – profesorus, asociētos profesorus, docentus un vadošos pētniekus. Sapulcē tika sveikti 10 profesori, 15 asociētie profesori, 22 docenti un 22 vadošie pētnieki. 72% LU akadēmiskā personāla darbinieku ir doktora zinātniskais grāds.

31.08.

Studenti pulcējās «Aristotelī»

31. augusta vakarā visi studenti, arī jaunie, Universitātes vadība, dekāni, korporācijas un citi plašās LU saimes pārstāvji atzīmēja jaunā studiju gada sākumu. Šī bija jau 48. reize, kad Doma laukumā notika LU jauno studentu svētki «Aristotelis». Pēc svinīgās pasākuma daļas Doma laukumā LU studenti, tajā skaitā studentu korporācijas, devās lāpu gājienā pa Vecrīgu, garām Brīvības piemineklim uz Latvijas Universitātes galveno ēku Raiņa bulvārī 19.

05.09.

Darbību sāk LU Diasporas un migrācijas pētījumu centrs

Septembrī LU darbību uzsāka jauns pētniecības centrs, kas pēta diasporu un migrāciju. Centra fundamentālais mērķis un kompetence ir sekmēt un koordinēt sadarbību pētījumos diasporas un migrācijas jomā starp LU, Latvijas un starptautiskām institūcijām. Centrs savu darbību balsta uz mūsdienīgu un starpdisciplināru sadarbību, kas sniedz sinerģisku labumu citām Latvijas pētniecības institūcijām, nevis pārklāj to funkcijas. Centrs arī piedāvā dinamiskas konsultācijas par politiku, sniedzot Ārlietu ministrijai un citām iestādēm nepieciešamo akadēmisko viedokli un ar datiem pamatotas rekomendācijas par diasporu un migrāciju, īpaši ar Eiropas Savienības politiku saistītos jautājumos. Centra direktore ir Aija Lulle.

12.09.

LU Akadēmiskajam apgādam – 10 gadi

2004. gadā dibinātais LU Akadēmiskais apgāds šogad atzīmē savu pirmo apaļo jubileju ar grāmatu izstādi LU Akadēmiskajā bibliotēkā. Svinīgā izstādes atklāšana notika 12. septembrī. LU Akadēmiskā apgāda darbības laikā izdotas 1030 grāmatas, daudz dažādu bukletu,

plakātu, reklāmlapu un citu materiālu. Apgāds ir LU struktūrvienība, tās darbības mērķis ir zinātniskās un mācību literatūras izdošana atbilstoši starptautiskiem standartiem. Apgāda izdevumi vairākkārt nomināti un arī apbalvoti grāmatu mākslas konkursā «Zelta ābele».

16.09.

LU saglabā augsto pozīciju QS World University Rankings

LU jau otro gadu pēc kārtas iekļuvusi QS World University Rankings reitingā, ieņemot 701.–800. vietu. Šis reitings tiek veidots kopš 2004. gada, un šī gada 16. septembrī tas ir publicēts jau 10. reizi. LU ir pirmā un pagaidām vienīgā Latvijas augstskola, kas iekļuvusi šāda līmeņa reitingā, un iegūtā vieta nozīmē, ka LU stabili ir starp 5% labāko pasaules universitāšu. Šogad reitinga pirmajā vietā ir Masačūsetsas Tehnoloģiju institūts (ASV), otrajā – Kembridžas Universitāte (Lielbritānija), bet trešajā – Londonas Imperiālā koledža (Lielbritānija). 200 labākās pasaules universitātes atrodas 31 valstī, visvairāk ASV (51), Lielbritānijā (29), Vācijā (13), Nīderlandē (11), Kanādā (10), Japānā (10) un Austrālijā (8).

18.09.

LU lielākajam mecenātam Kristapam Morbergam – 170

Ar vairākiem pasākumiem tika pieminēta visu laiku lielākā LU mecenāta Kristapa Morberga 170. dzimšanas diena – 18. septembrī notika piemiņas brīdis Lielajos kapos, bet 25. septembrī – stipendiātu tikšanās mecenāta dzīvoklī. Piemiņas brīdī Lielajos kapos pulcējās Kristapa Morberga stipendijas saņēmēji, LU rektors prof. Mārcis Auziņš, LU Fonda valdes priekšsēdētājs prof. Ivars Lācis un LU Fonda darbinieki. Sanākušie uz K. Morberga kapa izveidoja 170 ziedu klājumu Latvijas karoga krāsās. K. Morberga dāsnais novēlējums ir ļāvis saņemt stipendijas aktīviem, radošiem un motivētiem studentiem ar izcilām sekmēm. Tradīcija izmaksāt Kristapa Morberga stipendijas atjaunota 2001. gadā. Līdz mecenāta 170. gadskārtai stipendijas bija saņēmuši 595 studenti.

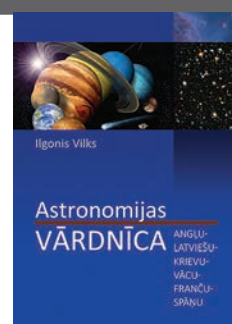

Foto: LU Fonds

19.09.

Iznākusi «Astronomijas vārdnīca»

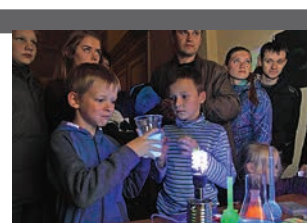
LU Akadēmiskajā apgādā iznākusi LU Astronomijas institūta pētnieka, LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja direktora *Dr. paed., Mg. phys.* Ilgoņa Vilka sastādītā «Astronomijas vārdnīca». Jaunais izdevums ir unikāls ne tikai Latvijas mērogā, jo tajā iekļauti astronomijas un kosmonautikas termini sešās valodās (angļu, latviešu, krievu, vācu, franču, spāņu). Latvijā iepriekšējā astronomijas nozares terminoloģijas vārdnīca izdota tālajā 1959. gadā. Vārdnīcā iekļauts vairāk nekā 1500 astronomijas un kosmonautikas terminu un aptuveni 1000 debess objektu nosaukumu latviešu un angļu valodā, kā arī jaunākie, nesen izveidotie astronomijas termini.

26.09.

Zinātnieku nakts un Zinātnes festivāls pulcē tūkstošus

26. septembrī norisinājās ikgadējā Zinātnieku nakts, kuras tēma šogad bija «Kristāli», un Universitātes un LU Radio NABA kopīgi veidotais Zinātnes festivāls. Pasākumi notika gan LU fakultātēs un institūtos, ļaujot ielūkoties zinātnes procesos, gan citviet pilsētā, piedāvājot daudzveidīgu programmu, kurā meklēts kultūrai un zinātnei kopīgs.

no 2014. gada augusta līdz novembrim

27.09.

Universitāte atzīmē 95 gadu jubileju

2014. gadā LU svin savu 95 gadu jubileju. Universitāte – tolaik Latvijas Augstskola – tika dibināta 1919. gada 28. septembrī drīz pēc Latvijas neatkarības iegūšanas. Par godu jubilejai līdz pat šī gada beigām notiek virkne pasākumu – ekspertu diskusijas, izstādes, konferences, svinības u. c. Svinību centrālais notikums bija svinīgā Senāta sēde Lielajā aulā LU galvenajā ēkā 27. septembrī. Sēdes laikā tika sveikti jaunie Goda doktori, emeritētā profesore, pasniegti LU Ģerboņa Zelta zīmes apbalvojumi, bet pēc tam sekoja doktoru promocijas ceremonija.

29.09.

LU Botāniskajā dārzā atklāta skulptūra «Klusā daba»

Īstenojot Borisa un Ināras Teterevu fonda programmu «Māksla publiskā telpā», 2014. gada rudenī Rīgā atklāti pirmie trīs paliekošie lielformāta mākslas darbi pilsētas vidē. 29. septembrī LU Botāniskajā dārzā notika pirmā objekta – jauno mākslinieku Brigitas Zelčās-Aispures un Sanda Aispura skulptūras «Klusā daba» – atklāšana. Jaunā skulptūra sasauca ar mākslas vēsturē labi zināmo 16. gadsimta beigu un 17. gadsimta klusās dabas žanru, kas īpašu pilnziēdu sasniedza tā saucamajā holandiešu zelta laikmeta glezniecībā. Darba garums ir 5 m, platums 3 m, augstums 1,7 m.

09.10.

Prezentēts Latvijas demokrātijas audits

9. oktobrī LU Sociālo zinātņu fakultātē tika prezentēts pētījums «Cik demokrātiska ir Latvija? Demokrātijas audits 2005–2014». Audits novērtē demokrātiju Latvijā desmit gadu posmā, kas pagājuši, kopš Latvija kļuva par Eiropas Savienības un NATO dalībvalsti. Demokrātijas audita veidošanā piedalījās 19 eksperti, lielākā daļa pārstāv LU Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūtu. Audita sagatavošanā piedalījās arī eksperti no *Providus* domnīcas, Latvijas Cilvēktiesību centra un Vidzemes Augstskolas.

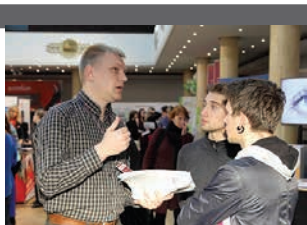

No kreisās: prof. Juris Rozenfelds, prof. Žaneta Ozoliņa, asoc. prof. Ivars Ijabs.
Foto: SZF

15.10.

Karjeras iespēju diena

Karjeras iespēju dienā LU Lielajā aulā darbojās uzņēmumu stendi, kuros studenti varēja tikties ar darba devējiem no visdažādākajām jomām un izveidot profesionāli nozīmīgus kontaktus, lai iegūtu savu pirmo vai jauno darba vai prakses vietu. Savukārt Mazajā aulā notika ekspertu lekcijas. Dienas gaitā norisinājās arī daudzi citi karjeras iespēju tēmai veltīti pasākumi un konsultācijas.

19.10.

LU Studentu teātra «Otello» iestudējuma pirmizrāde

Pirmizrāde notika starptautiskā amatier-teātru festivāla «Rīga spēlē teātri 2014» laikā 19. oktobrī LU Ķīmijas fakultātes telpās K. Valdemāra ielā 48. Šogad aprit 450 gadi kopš izcilākā angļu dramaturga un dzejnieka Viljama Šekspīra dzimšanas un 410 gadi kopš pirmā «Otello» uzveduma. 17. gadsimtā «Otello» bija viena no populārākajām

Šekspīra lugām, kas nezaudēja popularitāti arī 18. un 19. gadsimtā. LU Studentu teātris iepriekš ir iestudējis tādas Šekspīra darbus kā «Vētra» un «Spītnieces savaldīšana». Savukārt «Otello» ir viens no LU Studentu teātra pēdējo gadu vērienīgākajiem iestudējumiem.

28.10.

LU Torņakalnā atzīmē spāru svētkus

Klātesot Latvijas Universitātes un LNK Industries Group vadībai, kā arī goda viesiem un akadēmiskajai saimei, 28. oktobrī Torņakalnā svinīgi tika atzīmēti Latvijas Universitātes topošā Dabaszinātņu centra spāru svētki. Centrs pirmos studentus uzņems jau nākamā gada septembrī un būs Baltijā modernākā augstākās izglītības un zinātnes būve.

29.10.

Prof. Jurim Borzovam piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis

29. oktobrī Ordeņu kapituls par nopelniem Latvijas valsts labā nolēma piešķirt 3. šķiras Triju Zvaigžņu ordeni Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes dekānam profesoram Jurim Borzovam.

31.10.

Paziņoti LU Fonda mecenātu stipendiju ieguvēji

Latvijas Universitātes Fonda mecenātu stipendijas 2014./2015. akadēmiskajā gadā ir ieguvuši 115 studenti no LU, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Kultūras akadēmijas, Rīgas Tehniskās koledžas, kopsummā par 265 529,34 eiro.

Daļa šī gada stipendiātu kopā ar LU Fonda pārstāvjiem un mecenātiem

01.11.

Mūžībā aizgājusi Sociālo zinātņu fakultātes dekāne prof. Inta Brikše

1. novembrī mūžībā aizgājusi LU Sociālo zinātņu fakultātes dekāne profesore *Dr. paed.* Inta Brikše. Prof. Inta Brikše ir ieguldījusi lielu enerģiju Sociālo zinātņu fakultātes izveidošanā un pilnveidošanā. No 2000. gada līdz 2009. gadam bija LU Sociālo zinātņu fakultātes dekāne, atkārtoti ievēlēta dekānes amatā 2013. gadā.

07.11.

Radītas septiņas jaunas rododendru šķirnes

Septiņas jaunas Latvijas Universitātes Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavā «Babīte» izveidotās rododendru šķirnes saņēmušas Anglijas Karaliskās dārzkopības biedrības sertifikātus. Visas šķirnes iekļautas Starptautiskajā rododendru šķirņu reģistrā, kurā reģistrēts vairāk nekā 30 000 šķirņu no visas pasaules. Jaunās šķirnes ir: 'AUSMA', 'INĀRA', 'BABĪTES ANTONS', 'BABĪTES ELITA', 'ELZA RADZIŅA', 'KRISTAPS MORBERGS' un 'OGRE'S WHITE DREAM'.

'OGRE'S WHITE DREAM'

Foto: Ralfs Kokins

Dedzīniet gaišu gūni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš brauca pār kalniņu
Sudrabetu mētelīti.

/Latviešu tautasdziesma/

ISSN 1691-8185

9 771691 818502

www.lu.lv

